

Ügyiratszám: SZOC-2880-2/2018.

Ügyintéző: Kissné Orosz Anita

Előterjesztés

- a Szociális, Egészségügyi és Ifjúsági Bizottsághoz -

a Periféria Egyesület 2017. évi szakmai beszámolójának elfogadására

Tisztelt Bizottság!

A hajléktalanság problémája Nyíregyháza Megyei Jogú Várost is érinti. A hajléktalan személyek ellátására a város területén kiépült intézményrendszer az alapszükségletek kielégítésén túl, szakellátást – tartós bentlakásos elhelyezést – is biztosít. A feladatok ellátása évek óta ellátási szerződés keretében egy egyházi és egy civil szervezeten keresztül biztosított.

A Periféria Egyesület a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (továbbiakban: Szt.) szabályozott, szociális alapszolgáltatások körébe tartozó utcai szociális munkát, valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben szabályozott gyermekek alternatív napközbeni ellátását végzi.

Az Szt. 121. §-a alapján a Periféria Egyesülettel megkötött ellátási szerződésben rögzítésre került, hogy a szervezet évente köteles a szerződés alapján végzett tevékenységről beszámolót készíteni.

A Periféria Egyesület elkészítette a 2017. évi szakmai tevékenységéről szóló összefoglalót, mely az előterjesztés mellékletében található.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 30/2010.(XI.12.) a Közgyűlés bizottságai feladatai és hatáskörei megállapításáról szóló önkormányzati rendelet 13. §. (2.) bekezdése által biztosított jogkörében eljárva a beszámoló elfogadására átruházott hatáskörben a Tisztelt Bizottság jogosult.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy a 2017. évi szakmai beszámolókat megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen.

Nyíregyháza, 2018. március 14.

Tisztelettel:

Dr. Krizsai Anita
osztályvezető

Határozat-tervezet

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS
KÖZGYŰLÉSE
SZOCIÁLIS, EGÉSZSÉGÜGYI ÉS IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA

.../2018. (III.26.) számú

h a t á r o z a t a

a Periféria Egyesület 2017. évi szakmai beszámolójának elfogadásáról

A Bizottság

az előterjesztést megtárgyalta és az abban foglaltak alapján a **Periféria Egyesület 2017. évi szakmai beszámolóját elfogadja.**

Nyíregyháza, 2018. március 26.

Dr. Rákóczi Ildikó
a Bizottság elnöke

A határozatról értesül:

1. címzetes főjegyző
2. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
3. Periféria Egyesület, 4400 Nyíregyháza, Eötvös u. 1.
4. irattár

Periféria Egyesület

4400 Nyíregyháza, Eötvös u. 1.

Alternatív Napközbeni Ellátás

Szakmai beszámoló

2017.

Alternatív napközbeni ellátás

2017-ben végzett szakmai munka fő területei, irányvonalai

A Periféria Egyesület Alternatív napközbeni ellátás szolgáltatása 2017-ben önkormányzati támogatásokból biztosította tevékenységeit. **Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata ellátási szerződés** keretében támogatja a program működését.

2011. október 11-én a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal, Szociális és Gyámhivatal Gyámügyi és Gyermekevédelmi Osztálya 2637-15/2011.SZGY iktatószámmal, határozatlan időre szóló **Működési engedélyt adott ki a Gyermekek napközbeni ellátása tevékenység** folytatásához. A szolgáltató tevékenység formája: a Gyvt.41.§-nak (4) bekezdése alapján nyújtott ellátások. A szolgáltatásnyújtás helye: Nyíregyháza, Huszár tér 5. valamint Nyíregyháza, Kollégium utca 54.

2017. évben az Alternatív napközbeni ellátás szakmai munka területei: ifjúsági közösségfejlesztés, csoportos és közösségi szociális munka, prevenció, komplex mozgásterápia.

Közösségi programjaink keretében a **Huszár telepen** folytattuk az előző években megkezdett munkát (csocsó klub, asztali tenisz klub, játszóház és kreatív műhely), mellyel a telepen élő gyerekek, fiatalok tartalmas szabadidő eltöltését segítettük elő. Ez az a tevékenységi kör, ahol az egészen kicsi gyermekektől a fiatal felnőttekig, mindenki megtalálja a számára leginkább megfelelő elfoglaltságot.

A Sója Miklós Görögkatolikus Óvoda és Általános Iskola lehetőséget biztosított komplex mozgásterápiás csoportnak.

Az alternatív napközbeni ellátás célja, célcsoportja

A program célja: hátrányos helyzetű, tanulási, magatartási, kapcsolatteremtési és beilleszkedési problémákkal küzdő gyerekek, fiatalok elérése, problémáik azonosítása, valamint számukra célzott segítségnyújtás.

Ezen belül:

- A foglalkozások folyamatos működtetésével, új szolgáltatások bevezetésével a gyerekek, fiatalok minél szélesebb körben történő elérése és bevonása a programba.
- Az iskolában beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyerekek, fiatalok integrációjának elősegítése, a bennük rejlő képességek előhívása, új nézőpontok, viselkedésmódok megismertetése.
- Egészséges életmódra irányuló szokások kialakítása, és erősítése védőnő bevonásával.

- Közösségi, sport és szabadidős foglalkozások szervezése a hasznos szabadidő eltöltési szokások kialakítása, erősítése érdekében.
- A roma gyerekek, fiatalok integrációjának elősegítése, a gyermekek szocializációs esélyeinek javítása.
- A gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében együttműködés a gyermekjóléti, oktatási és egészségügyi intézményekkel és szakemberekkel.

A program célcsoportja

- Óvodás korú gyerekek
- Általános iskolai korosztály
- Szakiskolás, középiskolás fiatalok

2017. évben az alábbi gondokkal találkoztunk a célcsoport vonatkozásában:

- tanulási nehézségek
- veszélyeztetett helyzet, hátrányos szociális helyzet;
- magatartási-, beilleszkedési-és, kapcsolatteremtési, kapcsolatkezelési nehézségek;
- önfegyelem, önkontroll, önszabályozás, várakozási tolerancia akadályozottsága;
- szabály és normatartás hiányosságai; együttműködési és indulatkezelési problémák;
- lelki és érzelmi labilitás; kamaszkori nehézségek; életkori -, fejlődési – és aktuális krízisek;
- családi és szülői kapcsolati zavarok;
- cigány származással szemben megjelenő előítéletek;
- korai gyermekvállalásból adódó problémák, megváltozott élethelyzet,
- a függőséget okozó szerek miatti lemorzsolódás.

Huszár – telep

Huszár-Vár Szociokulturális Szolgáltató Központ

A Periféria Egyesület roma gyerekekre irányuló fejlesztő és integrációs programja a csoport és közösségépítésre, a képességek és készségek fejlesztésére, a társas viselkedés többségi normáinak elsajátítására, a konfliktuskezelési technikák tanulására, valamint kapcsolatteremtési és beilleszkedési problémák kezelésére fókuszál.

A célcsoport: a Huszár lakótelepen élő, többségében roma származású gyerekek, fiatalok.

Munkánk során leggyakrabban előforduló **problémák:** hátrányos szociális helyzet miatti nehézségek, lemaradások; szocializációs problémák; tanulási problémák; magatartási, viselkedési, beilleszkedési, kapcsolatteremtési, kapcsolatkezelési nehézségek.

Játszóház

A foglalkozások ideje:

Szombat 10.00-tól 12.00-ig,

Nyáron kedd, csütörtök 13.00-tól 15.00-ig

A játszóházi foglalkozások heti rendszerességgel, szombati napokon 10 órától valósultak meg a Huszárvár Szociokulturális Központban található Községi teremben. Nyári időszakban heti két alkalommal, a kora délutáni órákban került sor a foglalkozásokra. A foglalkozásokat minden esetben egy fő szociális munkás koordinálta, kiegészülve önkéntesekkel.

Az alkalmakra a telepen élő családokból érkeztek a gyerekek. Időnként előfordul, hogy a város keleti szegregátumából is jöttek rokon gyerekek a foglalkozásokra. A játszóházi foglalkozásokon részt vevők létszáma 20 és 30 fő között mozgott.

A közös játékba időnként szülők is bekapcsolódtak. Elsősorban az anyukák, de többször jöttek az apukák, akik ugyanolyan intenzitással vettek részt a foglalkozásokon, mint gyermekeik.

A gyerekek korosztályát tekintve az óvodás és kisiskoláskorúak voltak többségben, azonban megfordult foglalkozásainkon az édesanyjával érkező csecsemő és a kamaszkorú fiatal is.

A játszóházban a népszerű társasjátékok mellett fejlesztő- és készségfejlesztő eszközöket is kipróbálhattak a gyerekek. Az eszközök beszerzésénél továbbra is az a törekvésünk, hogy a játékok minél több terület stimulálására legyenek alkalmasak, kiváltképp a nagymozgások és a finommotorika

tökéletesítésére, a logikus gondolkodásmód kialakítására és memória fejlesztésére irányuljanak, illetve segítsék elő a kommunikáció fejlődését, a szókincs bővülését.

Fontos, hogy ebben az életkorban a játék által a gyerekek megtapasztalják a győzelem élményét, de megtanulják elfogadni a vereség, veszteség érzését is, így későbbi élethelyzetekben könnyebben birkóznak meg a hasonló szituációkkal.

Az iskoláskorú gyerekek már szívesen játszanak szókirakóst, memóriafejlesztő és ügyességi játékokat, ezzel szemben a kisgyerekek főként a motorikus játékok segítségével foglalják el magukat, a játszószőnyegen autóznak, babáznak, vagy építőkockáznak.

Tapasztalataink szerint azoknak gyerekek, akik a foglalkozásokon részt vettek, jelentősen javult a magatartásuk, a felnőttek és társaik tisztelete fontos lett számukra, fejlődött a kommunikációjuk. Megtapasztalták a közös játék élményét, a társaikkal és önmagukkal szemben is a türelemben pozitív változás ment végbe.

A játék mellett nagy igény van a kreatív sarokra is. A gyerekek, de már sokszor az anyukák részéről is megfogalmazódik a kérés, hogy készítsünk különféle ajándéktárgyakat, díszeket alkalomról alkalomra. A gyerekek igényelték, hogy az általuk elképzelt, látott dísz tárgyak is megvalósításra kerüljenek, melynek lehetőséget biztosítottunk. Sok esetben ezek az elkészített tárgyak később a családtagok megajándékozásánál, illetve a lakások dekorálásánál kaptak szerepet.

A kreatív sarok célja emellett a kreativitás, kézügyesség fejlesztése, türelemre, pontosságra, kitartásra nevelés. Az óvodások általában színezéssel töltik a rendelkezésükre álló időt, de őket is bevonjuk - a kézügyesség fejlesztése céljából - a különböző eszközök elsajátítására, míg idősebb társaik már olyan technikákkal ismerkednek meg, mint a decoupage, vagy az üvegfestés, mely nagy népszerűségnek örvend. Emellett lehetőség nyílik gyöngyfüzésre, dekorgumi figurák-, ajtó- és ablakdíszek készítésére, gipszfigurák-képek festésére is.

Problémaként tapasztalható, hogy a gyerekek kevés türelemmel rendelkeznek, egy-egy munkába nagy lelkesedéssel fognak bele, majd rövid idő elteltével és némi ügyetlenkedés után feladják. Ebben az esetben a biztatásunk és konkrét segítségnyújtásunk sokat lendít a gyermekek kedvén és hozzáállásán. Az ollóval történő vágásra és vonalkövetés gyakorlására nagy hangsúlyt fektetünk, ugyanis a gyerekek többsége alulteljesít ezekben a feladatokban.

Visszatekintve az eddig végzett tevékenységünkre elmondható, hogy fejlődés látható a gyermekek munkájának minőségén, illetve a segítségkérések számán, de az egymással való együttműködés terén is. A foglalkozásokra rendszeresen járók kézügyessége javuló tendenciát mutat, azonban szükség van a folyamatos jelenlétre, gyakorlásra. Már csak azért is, mert vannak új bekerülők és „kirepülő” gyermekeink is, akikkel nagyon szoros kapcsolat alakult ki és bátran fordulhatnak hozzánk, ha nehézségeik adódnak. Ezek a pozitív irányú változások nagyban hozzájárulnak a sikeres iskolai munka élményének megtapasztalásához.

Csocsó klub

Célcsoport: a telepen élő gyerekek, fiatalok

A foglalkozások ideje:

Páratlan héten:

Szombat 10.00-tól 12.00-ig,

Nyáron kedd, csütörtök 13.00-tól 14.30-ig

A foglalkozások a játszóházi foglalkozásokhoz igazodva valósulnak meg. A fiatalok körében hamar nagy népszerűsége telt szert ez a játék. Igyekszünk úgy alakítani a játék menetét, hogy minden korosztály, illetve mindkét nem képviselői lehetőséghez jussanak egy adott foglalkozás ideje alatt.

A játékosokat minden esetben egy felnőtt segítő koordinálja, mert hamar nyilvánvalóvá vált, hogy ez a játék heves érzelmeket, harcias indulatokat generál, még a legszelídebb gyerekek körében is. A lányok eleinte csak messziről nézegették az asztalt és a játékot, aztán biztatásunkra a merészebbek próbát tettek. A fiúk ezt nem nézték jó szemmel, élesen kirajzolódott az a nézet, hogy ez a fiúk játéka, lányoknak nincs keresnivalója benne. Nem értették, hogy miért szorgalmazzuk a közös játékot. Néhány hét alatt sikerült elérni, hogy az ellenállás megszűnt, a gyerekek elfogadták egymás társaságát.

Ping-pong klub

Célcsoport: a telepen élő gyerekek, fiatalok

A foglalkozások ideje:

Páros héten:

Szombat 10.00-tól 12.00-ig,

Nyáron kedd, csütörtök 13.00-tól 14.30-ig

A foglalkozások a játszóházi foglalkozásokhoz igazodva valósulnak meg. A gyerekek nagyon örültek, amikor megtudták, hogy újból indul a klub. A párok kialakításánál odafigyeltünk, hogy hasonló

ügyességű gyerekek kerüljenek egy - egy menetbe, hogy nekik is legyen siker élményük. A lányok is szeretnek pingpongozni, de őket egy kicsit nehezebb bevonni.

A játékosokat minden esetben egy felnőtt segítő koordinálja, mert nyilvánvalóvá vált, hogy ez a játék is – mint a csocsó - heves érzelmeket, harcias indulatokat generál, még a legszelídebb gyerekek körében is.

Komplex mozgásterápia a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok kezelésére

A mozgásfejlődés szoros kapcsolatban áll az idegrendszer éréseivel, hiszen a gyermek mozgásának fejlődése egy-egy életszakaszban a központi idegrendszer egy-egy meghatározott területének irányítása alatt áll. Éppen ezért ha a mozgásfejlődés bármelyik szakasza kimarad, vagy nem gyakorlódik be eléggé (pl. túl korán feláll, vagy jár a gyermek), akkor az ehhez kapcsolódó érzékelő és irányító központok sem fejlődnek megfelelően. Ez pedig tanulási és viselkedési problémákhoz vezethet.

A terápiát a Huszár telepen működő **Sója Miklós Görögkatolikus Óvodában és Általános Iskolában** szerveztük meg. Az iskolában az első osztály a célcsoport, az óvodában pedig a középső és nagy csoport számára tartunk csoportos mozgásterápiát.

Célcsoport: Első osztály, 16 fő.

A foglalkozások ideje: csütörtökönként 15:00-16:00-ig.

A célcsoport körében tapasztalt problémák: kis csoportos terápia keretében 2017. évben összesen 16 gyerekekkel foglalkoztunk hetente egy alkalommal. Mindannyian hátrányos szociális körülmények között élnek és roma származásúak. Megjelennek náluk a **szocializációs hiányosságok, magatartási problémák**, az alacsony várakozási tolerancia, a nehézkes önszabályozás, szabálytudat, szabálytartás. Alapvetően izgó-mozgó, impulzív gyerekek, akik az indulataikat, ösztönös késztetéseiket nem képesek kontrollálni. Folyamatos nyugtalanság, túlmozgás jellemző rájuk. Konfliktusait leggyakrabban verekedéssel oldják meg, melyben egyrészt szerepe van a saját habitusnak, élénk vérmérsékletnek, magas feszültség szintnek, másrészt az otthonról hozott mintáknak. Többségében **tanulási problémákkal** is küzdenek, figyelmük nehezen rögzíthető, a külső ingerek azonnal elvonják a tanulástól.

A szenzoros diagnosztika során tapasztalt problémák: mindegyik gyermek **szenzoros szabályozás zavart mutat - szenzoros élménykereső:** állandó és kielégítetlen vágy az ingerekre, minden csatornán és a szociális interakciókban is. Nincs meg a testhatár, szinte „provokálják” az érintést. **Nagymozgások** összerendezetlenek, nem tudják igazán irányítani a testüket. **Finommozgások** koordinálatlanok, többségükénél rossz a ceruzafogás. Nehézséget okoz a különböző ingerek átfordítása, nem tudnak, illetve nehezen tudnak hosszabb ideig figyelni az órákon.

Diszparaxia - a motoros tervezés gyengesége, a szenzoros rendszerből kevesebb információt tudnak felvenni. Mivel a szenzoros beáramlás szintjén van a probléma, ezért az adekvát válaszádnak rosszak az esélyei. Nehézségek vannak: posztura utánzás, a bilaterális integráció, a testközépvonal keresztezés, ujjazonosítás.

Jellemző a hiperaktivitás, az impulzív viselkedés, indulataikat nem képesek kontrollálni, állandó mozgásigény, mindentől sok kell. Az egyre több mozgás hatására azonban egyre inkább begyorsulnak, végül teljesen szétesnek, viselkedésük kontrollálatlanná válik, és ekkor már képtelenek visszafogni, szabályozni magukat. A sok, rosszul strukturált inger túlfuttatja a szervezet aktivációs szintjét, ezért még kevésbé szervezett a viselkedésük.

Terápiás célkitűzés: a taktilis rendszer stimulálása, a vestibuláris - propioceptív rendszer optimalizálása, bilaterális integráció javítása, testséma tudatosítása, a saját test érzékelése, amely a tudatos ellazulás előfeltétele. Cél a viselkedésszabályozás, interakciók finomabb módjainak kialakítása.

A gyerekekkel folytatott terápiás munka folyamatának, hatásainak összefoglalása

A terápia során alapvető fontosságú azon viszonyok kialakítása, amelyben a gyermek leginkább meg tud nyilvánulni, és őszintén ki tudja fejezni vágyait, gondolatait, érzéseit. Az óvoda tornatermében tartjuk a foglalkozásainkat.

A csoportos terápia tervezése minden gyermeknél egy előzetes mozgásvizsgálat során kapott eredmények alapján történt. Először fejlesztettük: a térérzékelést, az egyensúlyérzéklet, az elemi mozgásokat, az érzékszervi működéseket. Meglapoztuk a dominanciákat, a finommozgásokat, a testsémát. Fontos volt az elemi mozgások összerendezettsége, ezért gyakoroltuk a kúszást, mászást, lábujjhegyen és sarkon járást, guggolást, szökdelést, fej emelgetését hason és háton fekvésben. E mozgások pontatlan, hibás kivitelezése összefüggésben van az idegrendszer érettségével, ami megnehezíti az olvasást és az írást. Az egyensúlyi rendszer biztonságos működése, statikus és dinamikus egyensúly fejlesztése kiemelten fontos a tanulási nehézségek és a magatartási problémák kezelése szempontjából. A vestibuláris ingerek (gurulás, forgás, pörgés) fokozatosan emelkedő aktivitásemelkedést eredményeznek, egyúttal a túlmozgás csökkenést és a figyelem fokozódását. Lényeges, hogy belülről fakadó fékező és irányító erőket építsünk ki, az önuralom fejlesztése érdekében.

A csoportos terápia folyamata jól haladt, a gyerekek örömmel vettek részt a foglalkozásokon, bizalmi kapcsolat alakult ki. Lelkesen, motiváltan érkeztek, a mozgásbeli sikerélmények hatására egyre inkább erősödött az önbizalmuk. A 16 gyerekből 7 gyermek tanulási és magatartási nehézségei oldódtak, viselkedésük normalizálódott, önbizalmuk erősödött, kitartóbbak, türelmesebbek, ügyesebbek lettek.

Célcsoport: Óvodai csoportok, középső és nagycsoport teljes létszámban.

A foglalkozások ideje:

Hétfő 10:00-11:00-ig;

Kedd 10:00-11:00-ig;

Fejlesztésre szoruló területek: téri irányok, szem-kéz koordináció, azonosság – különbözőség felismerése, térérzékelés, kinesztétikus és taktilis érzékelés, egyensúlyérzék, elemi mozgások, nagymozgások-, finommozgások koordinációja, keresztcsatornák működése, emlékezet, testséma, dominanciák rendezése, fejlesztése, figyelemkoncentráció.

Lényegét tekintve ez a terápia mozgással történő idegrendszeri fejlesztés, melynek célja, hogy megtanítsa a gyerekeket az érzékek szervezésére és az ezekre adott hatékony mozgásválasz kivitelezésére. A fejlesztő gyakorlatok egymásra épülnek, az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladnak. Az adott területen egy-egy feladatot addig gyakorolunk, amíg hibátlanul, könnyedén megy és csak azután lépünk tovább a nehezebb feladatokra. A feladatok nagy része játékos, általában mondókával, vagy dallal kísérik a mozgást. Mozdítható csoportunk az iskolára való felkészítést szolgálja, azoknak az alapkészségeknek a fejlesztését, amelyeknek a megléte, fejlettsége elősegíti a tanulás sikerességét.

- Az író-rajzolómozgásokhoz fontos a vállak, könyök, csukló, ujjak laza, pontos közreműködése, a pontos finommozgások. A jól irányítható kéz előfeltétele az írástanulásnak. Gyakorlataink a vállöv, csukló, ujjak mozgékonyágát függetlenségét támogatják: a kéz és az ujjak ügyességét, a kézizmok lazaságát, a kéz és karmozgások pontosságát, lazaságát, a kezujjak megfelelő együttműködését, a biztos kézdinanciát.
- Elemi mozgások összerendezettsége: kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelés páros és egy lábon, indián szökdelés, fej emelgetése háton és hason fekvésben.
- Keresztcsatornák jó működése biztosítja, hogy a gyerek egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait: a kéz, láb, a fejbiccentő izmok és mimikai izmok mozgásainak függetlenítésére irányuló feladatok.
- Fontos, hogy a gyerekek ismerjék a saját testét, és biztonsággal tudjon tájékozódni rajta: ismerje a testrészei nevét, ujjai nevét, helyét, stabil testsémával rendelkezzenek. A világot saját magunkhoz

képezt tudjuk bemérni, ha ez pontatlan, minden bizonytalanná válhat. Ezzel összhangban fejlesztjük a térirányok felismerését: a jobb – bal, fent – lent, elől – hátul elkülönítése.

- A jól rögzíthető és tartós figyelem elengedhetetlenül fontos az iskolában. A gyerekek nagy része figyelemkoncentrációs zavarral küzd, amely nagyon megnehezíti az ismeretszerzést. Ez a tünet gyakran együtt jár súlyos magatartási és beilleszkedési problémákkal. Gyakorlatainkkal igyekszünk kialakítani a megfelelő önkontrollt, amelyben a gyermek képes egy kitűzött cél, megoldandó feladat érdekében a figyelemét, gondolkodását és motoros tevékenységét optimálisan beállítani. Fontos, hogy megtanulják, minden cselekvésnek van eleje, lefolyása és vége.
- Mozgásos feladatainak a megfelelő egyéni aktivációs szint megtalálását segítik. A gyerekekre jellemző, hogy hamar begyorsulnak, viselkedésük kontrollálatlanná válik, és ekkor már képtelenek visszafogni, szabályozni magukat. A sok és rosszul strukturált inger túlfuttatja a szervezet aktivációs szintjét, ezért még kevésbé szervezett a viselkedésük.
- A foglalkozásaink előrehaladtával egyre inkább sikerrel próbálkozunk relaxációs gyakorlatokkal. Ezek a pihenést célzó gyakorlatok a szándékos elengedettség létrehozásával hatnak, miközben elősegítik a figyelem befelé fordulását.

A gyerekekkel folytatott mozgásfejlesztés hatásai:

A tornateremben végzett csoportmunka játékos, de határozott légkörben, sok mozgásos és pszichés élménnyel történt. A fejlesztés folyamán bevezetett szabály és normarendszer következetes és egységes, a gyerekek megtanulták a szabályok betartását, energiáik szabályozását. A szenzoros fejlesztés elősegítette az iskolaérettséget biztosító készségek kialakulását és stabilizálódását. A gyerekek mozgásos válaszai egyre összetettebbekké váltak, mindkét csoportban a gyerekek több mint fele képes a bonyolultabb mozgástervezéseket kivitelezni. Minden gyerek egyensúlyérzéke intenzíven fejlődött. Pozitívan alakult a gyerekek állóképessége, hajlékonysága, mozgáskoordinációja és általános mozgáskultúrája. Fejlődött és ért a motoros kreativitásuk. A sikeres és örömteli mozgás növelte a gyerekek önbizalmát, kompetenciáját („meg tudom oldani” élmény). Javult a térbeli tájékozódásuk, ritmusérzékük, tartós figyelem, segítette kialakulni a lateralitást. Fejlődött együttműködési képességük, norma és feladattudatuk.

Mozgásos feladatainkat az óvodapedagógusok gyakorolták a gyerekekkel az óvodai hétköznapiak során, amelynek hatására látványos a gyerekek fejlődése.

**Arany János Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium Szőlőskerti Angol Kéttannyelvű
Tagintézménye**

A Szőlőskerti Általános Iskola és Kollégium tagintézményében a következő szolgáltatásokat, foglalkozásokat tartottuk az elmúlt évben:

- A **Fejlesztő játszótér** program kézműves foglalkozások.
- **Komplex mozgásterápia** a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok kezelésére

A program szolgáltatásait az iskola minden tanulója igénybe vehette, így 4 osztállyal dolgoztunk hetente. Az osztályokban kollégiumi tanulók is jelen voltak. A kollégiumba felvettek jellemzően a Nyíregyházi Kistérségből, kisebb százalékban a megye más részeiből kerülnek ki. Eltérő kulturális (magyar, ukrán, kínai, cigány), és szociális háttérrel rendelkeznek. Jelentős számban voltak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, fiatalok, illetve különleges bánásmódot igénylő gyerekek, vagy sajátos nevelési igényű tanulók.

A **foglalkozások célja** a diákok szocializációjának, kiegyensúlyozott, harmonikus és egészséges személyiségének, önismeretének fejlesztése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése, a kulcskompetenciák céltudatos fejlesztése, stresszoldás.

Fejlesztő játszótér

Célcsoport: az iskola és a kollégium tanulói

A foglalkozások időpontja:

- Hétfő 8:00-9:00-ig, 11:50-12:35-ig
- Szerda 12:40-13:25-ig

A játszótérben a szociális munkások, pedagógusok, önkéntes segítők széleskörű módszertannal fogadják az aktuális osztályt és az életkornak megfelelő tevékenységekkel foglalkoznak a gyerekekkel, fiatalokkal.

A fejlesztő hatású játszótéri foglalkozások erősítik az osztály összetartozását. A kreatív sarok célja emellett a kreativitás, kézügyesség fejlesztése, türelemre, pontosságra, kitartásra nevelés. A foglalkozások alkalmával, olyan technikákkal ismerkednek meg, mint a decoupage, vagy az üvegfestés, mely nagy népszerűségnek örvend. Emellett lehetőség nyílik gyöngyfűzésre, dekorgumi figurák-, ajtó- és ablakdíszek készítésére, gipszfigurák-képek festésére is.

A gyerekek kevés türelemmel rendelkeznek, egy-egy munkába nagy lelkesedéssel fognak bele, majd kis idő elteltével feladják. Ebben az esetben a biztatásunk és konkrét segítségnyújtásunk sokat lendít a gyermekek kedvén és hozzáállásán. Az ollóval történő vágásra és vonalkövetés gyakorlására nagy hangsúlyt fektetünk, ugyanis ezzel is a koncentráció képességük erősödik. Visszatekintve elmondható, hogy fejlődés látható a gyermekek munkájának minőségén, illetve a segítségkérések számán, de az egymással való együttműködés terén is.

Felkínált lehetőségek:

- A játszóház alaptevékenysége a változatos fejlesztő játékok alkalmazása. Olyan társasjátékokat tudunk a gyermekekkel játszani, ami nehezen beszerezhető a mélyszegénységben vagy hátrányos helyzetben élő családok számára. A játékok életkornak megfelelnek, tehát az első osztályosoktól a nyolcadikos diákokig mindenki talál maga számára vonzó játékot.
- Bőséges kínálatú színező választékkal, változatos színű filctollakkal, színes ceruzákkal várjuk az érdeklődő gyerekeket. A színezés játszóházi tevékenység is lehet, de a gyerekek haza is vihetik, vagy más napokon a szabadidejükben is használhatják a teremben hagyott felszerelést, a pedagógusok felügyelete mellett.
- Gyöngyfüzés: életkornak megfelelő nagyságú, érdekesnél érdekesebb, ékszerkészítésre alkalmas gyöngyökből készíthetnek maguknak, szüleiknek, barátaiknak kreatív alkotó munkával a gyerekek ajándékokat. Ez a tevékenység az, amelyet minden alkalommal nagy érdeklődés övez.
- Kézművesség: minden héten valamilyen alkotás létrehozása, mely szintén a kreativitást fejleszti. Alkalmazkodunk a jeles napokhoz, eseményekhez, felhasználunk különleges anyagokat, amivel a hátrányos helyzetben élő gyermekek nem találkozhatnak máshol, de az újrahasznosítást is szívesen támogatjuk.

A foglalkozások hangulata játékos, kreatív, nem jellemző az iskolai helyzetek kialakulása, ezért nagy a vonzereje, a felnőttek együtt dolgoznak a gyerekekkel, osztoznak az ötleteken, sikereken, s együtt élvezik a játékokat. Közben sokat beszélgetnek kiscsoportokban, ami az egyéni törődést, esetkezelést készíti elő.

Mozgásterápia a tanulási, beilleszkedési és magatartási zavarok kezelésére

A célcsoport: 18 fő, első osztályos tanulók

A foglalkozások ideje: előre egyeztetett időpontban, hetente egy alkalom.

A terápia célja olyan szenzoros ingerek adása, amelyek elősegítik az addigiaknál érettebb, integráltabb mozgásos válaszok megjelenését. A szenzoros integráció segít a gyerekeknek abban, hogy egy értelmezhető külvilágot szervezzen, képes legyen ebben a térben magát otthonosan megélni, és olyan tapasztalatokra szert tenni, amelyekre a legkomplexebb tanulási és viselkedési mintákat lehet alapozni. A fejlesztő gyakorlatok egymásra épülnek, az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladnak. Az adott területen egy-egy feladatot addig gyakorolunk, amíg hibátlanul, könnyedén megy és csak azután lépünk tovább a nehezebb feladatokra.

A mozgásfejlesztés az alábbi területekre terjedt ki:

- Elemi mozgások összerendezettség: kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talp élen járás, guggoló járás, szökdelés páros és egy lábon, indián szökdelés, fej emelgetése háton és hason fekvésben.
- Keresztcsatornák jó működése, amely biztosítja, hogy a gyerek egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait: a kéz, láb, a fejbiccentő izmok és mimikai izmok mozgásainak függetlenítésére irányuló feladatok.
- Fontos, hogy a gyerekek ismerjék a saját testüket, és biztonsággal tudjanak tájékozódni rajta: ismerjék a testrészeik nevét, ujjaik nevét, helyét, stabil testsémával rendelkezzenek. A világot saját magunkhoz képest tudjuk bemérni, ha ez pontatlan, minden bizonytalanná válhat. Ezzel összhangban fejlesztjük a térirányok felismerését: a jobb – bal, fent – lent, elől – hátul elkülönítése
- A gyerekek nagy része figyelemkoncentrációs zavarral küzd, amely nagyon megnehezíti az ismeretszerzést. Ez a tünet gyakran együtt jár magatartási és beilleszkedési problémákkal. Gyakorlatainkkal igyekszünk kialakítani a megfelelő önkontrollt, amelyben a gyermek képes egy kitűzött cél, megoldandó feladat érdekében a figyelmét, gondolkodását és motoros tevékenységét optimálisan beállítani. Fontos, hogy megtanulják, minden cselekvésnek van eleje, lefolyása és vége.
- Mozdgasos feladatainak a megfelelő egyéni aktivációs szint megtalálását segítik. A gyerekekre jellemző, hogy hamar begyorsulnak, viselkedésük kontrollálatlanná válik, és ekkor már képtelenek visszafogni, szabályozni magukat. A sok és rosszul strukturált inger túlfuttatja a szervezet aktivációs szintjét, ezért még kevésbé szervezett a viselkedésük.

Fejlesztésre szoruló területek: téri irányok, szem-kéz koordináció, azonosság – különbözőség felismerése, térérzékelés, kinesztétikus és taktilis érzékelés, egyensúlyérzék, elemi mozgások,

nagymozgások-, finommozgások koordinációja, keresztcsatornák működése, emlékezet, testséma, dominanciák rendezése, fejlesztése, figyelemkoncentráció.

A terápiában a mozgás és az érzékelési rendszer fejlesztése együttesen történik meg. Mivel a mozgás és az érzékszervek is szoros kapcsolatban vannak az érzelmekkel, ez a módszer nagyon eredményesen alkalmazható a pszichés problémákkal küzdő gyermekek esetében, így figyelemzavaros, hiperaktív, önértékelési zavarokkal, és tanulási nehézségekkel küzdőnél.

A terápiát, amellyel dolgozunk, Carl Henry Delacato neurológus dolgozta ki, és Kulcsár Mihályné fejlesztette tovább. A módszerrel megelőzhető, illetve jelentős mértékben csökkenthető a gyermek tanulási nehézségei. Elméleti alapja, hogy a mozgásfejlődés szoros kapcsolatban áll az idegrendszer érésével. A gyermek mozgásának és észlelésének fejlődése egy-egy életszakaszban a központi idegrendszer egy-egy meghatározott területének irányítása alatt áll. Ha a mozgásfejlődés bármelyik szakasza kimarad (gurulás, kúszás, mászás) vagy nem gyakorlódik be eléggé (túl korán feláll vagy jár a gyermek), a kapcsolódó érzékelő és irányító központok nem fejlődnek vagy differenciálódnak megfelelően. Így a jövőben kialakulhatnak tanulási és/vagy viselkedési nehézségek, ezért a mozgásterápiának kiemelkedő jelentősége van e problémák megelőzésében és kezelésében. Az idegrendszer egy-egy területének fejlettségéről az elemi mozgások tájékoztatnak (kúszás, mászás, járások, ugrások, fejemelgetés háton és hason fekvésben stb.). A kidolgozott terápia lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy a mozgás szintjén újra éljék életüknek egy korábbi szakaszát. Ezzel az érésben elmaradt területek lehetőséget kapnak a deficitiek ledolgozására. A terápia tartalmazza az elemi mozgások gyakorlatsorai mellett a térérzékelés, az egyensúlyérzék, a finommozgások fejlesztésének mozgássorait. Hatására az iskolai teljesítmény javulhat, a gyermek mozgása összerendezettebbé válik, ügyesebb lesz, ezáltal növekszik az önbizalma is.

Legfőbb alkalmazási területek:

- Figyelem és koncentráció zavarai
- Tanulási nehézségek problémaköre (olvasás, írás, számolás)
- Lemaradt mozgásfejlődés
- Térérzékelés zavara, nehéz tájékozódás
- Bizonytalan kézdominancia
- Megkésett beszédfejlődés, beszédhibák
- Beilleszkedési nehézségek
- Észlelés zavara: látás, hallás, mozgás, tapintás

Nyíregyháza, 2018. február 27.

PERIFÉRIA EGYESÜLET
Szociális Szolgáltató Központ
4400 Nyíregyháza, Eötvös u. 1.
Tel.: (42) 504-617 ; 504-618
Adószám: 18795079-1-15

Dr. Szoboszlai Katalin, elnök

Periféria Egyesület

4400 Nyíregyháza, Eötvös u. 1.

Utcai Szociális Munka Északi és Déli Szolgálat

Szakmai beszámoló

2017.

**Szakmai beszámoló az
Utcai Szociális Munka Északi és Déli Szolgálatok
2017. évi munkájáról**

Postacím: 4400 Nyíregyháza, Eötvös u. 1.

Tel./ fax: 42/ 504-617

Tel.: 42/504-618

E-mail: info@periferiaegyesulet.hu

Web: www.periferiaegyesulet.hu

www.facebook.com/periferia.egyesulet

Utcai Szociális Munka Északi és Déli Szolgálat
Szakmai beszámoló
2017. év

Az utcai szociális munka jogszabályi háttere, a szolgálatok működését meghatározó szakmai irányelvek:

- 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- Szakmai ajánlás- Utcai Szociális Munka részére, Budapest 2011.
- Protokoll a Vörös kód kiadásával összefüggő feladatokról, Emberi Erőforrások Minisztériuma 2017.

Az utcai szociális munka célja:

„Az utcai szociális munka feladata az utcán, közterületen, nem lakás céljára szolgáló helyen élők életet vagy testi épséget veszélyeztető helyzetének megszüntetése, az életmóddal járó ártalmak csökkentése, a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybe vételének segítése és szervezése, a hajléktalan személyeket ellátó intézménybe vagy más szálláshelyre juttatás.

Az utcai szociális munka

- a) megkeresés,
- b) tanácsadás,
- c) gondozás,
- d) esetkezelés és
- e) szállítás

szolgáltatási elemeket szükség szerint biztosít.”

(1/2000 SZCSM rendelet 104. §)

A szolgáltató ezeket a feladatokat, legalább munkanapokon, napi 6 órában köteles a működési engedélyében meghatározott ellátási területén végezni. A téli időszakban 18 órától 22 óráig közterületen köteles az utcai szociális munkát biztosítani, az ellátást végző gondozóknak a segítségnyújtáshoz szükséges eszközöket, tárgyi feltételeket megteremteni. Az utcai szolgálat szorosan együttműködik az ellátási területén illetékes Regionális Diszpécserszolgálattal, amit a feladatok meghatározásával írásban is rögzít.

Az utcai szolgálatnak az életet és testi épséget veszélyeztető helyzet elhárítása érdekében, különösen a *-10 °C vagy annál alacsonyabb hőmérséklet és a 27 °C feletti napi középhőmérséklet vagy a meteorológiai szolgálat második szintű veszélyjelzésének időtartama* alatt intézkednie szükséges.

(1/2000 SZCSM rendelet 104. § alapján)

Az utcai szociális munka jogszabályi háttere:

Alapszolgáltatási feladatok körében utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán életvitelszerűen tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához

kapcsolódó intézkedés megtételét. (A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/E § - a alapján.)

„A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak rendkívüli *települési támogatást, étkeztést, illetve szállást* biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.”

(1993. évi III. törvény 7. §)

A Periféria Egyesületnek 1997. óta van ellátási szerződése Nyíregyháza város Önkormányzatával az utcai szociális munka végzésére.

„A települési önkormányzatok ellátási kötelezettsége a település lakosságára, valamint a településen *életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra terjed ki*, kivéve, ha az intézményt társulás keretében más önkormányzattal közösen tartják fenn, vagy az intézménnyel nem rendelkező önkormányzattal kötött szerződésben a fenntartó az ellátást más önkormányzat lakosaira kiterjedően is vállalta.”

(1993. évi III. törvény 89. §)

Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:

Az ellátottak és a személyes gondoskodást végző személyek jogairól az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 94.E.§, 94. F. §, 94. H. §, 94. I. §, 94. J. §, 94. K. §, 94. L. §, 94. M. §, 95.§, 96.§, 97.§, 99 §, 99/A. § -ban rögzített rendelkezések érvényesek.

Az utcai szociális munka célcsoportjai:

- az utcán életvitelszerűen tartózkodó (effektív) hajléktalanok, akik az éjszakákat közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyen töltik,
- a szakellátás intézményrendszerével szemben bizalmatlanok, illetve ott nem kapnak a problémájuknak megfelelő segítséget,
- hajléktalanság veszélyében élők, (már van hajléktalan karrierjük, jelenlegi szállás lehetőségük ideiglenes, esetleg albérletben lakók, szívességi befogadottak, lakásfoglalók),
- intézményes ellátásokat eseti jelleggel igénybevevő hajléktalan személyek.

A Periféria Egyesület 2 **utcai szolgálat** működtetésére rendelkezik működési engedéllyel, a napi munkában a tevékenységük nem különül el élesen. A szolgálatok tevékenységi területei egységet alkotnak.

Az Utcái Szociális Munka Északi Szolgálat ellátási területe:

Nyíregyháza város közigazgatási területének a Tiszavasvári út, Bethlen Gábor u., Zrínyi Ilona u., Bocskai u., Orosi út és Nyíregyházi út vonalától északra eső terület, kivéve Oros, Sóstógyógyfürdő, Sóstóhegy, Nyírszőlős területét.

Az Utcái Szociális Munka Déli Szolgálat ellátási területe:

Nyíregyháza város közigazgatási területének a Tiszavasvári út, Bethlen Gábor u., Zrínyi Ilona u., Bocskai u., Orosi út és Nyíregyházi út vonalától délre eső terület, kivéve Oros, Nagyszállás, Borbánya, Ókistelekiszőlő, Újkistelekiszőlő, Rozsrétszőlő területét.

A működés személyi és tárgyi feltételei:

A Periféria Egyesület *két utcai szolgálatában* a jogszabályi előírásoknak megfelelően *4 fő utcai szociális munkás* (2 fő utcai koordinátor és 2 fő utcai gondozó) dolgozik, mindegyikük legalább tíz év szakmai gyakorlattal bír ezen a területen. A munkavégzéshez rendelkezésre áll egy *Fiat Doblo 1.4* típusú személygépkocsit, amit az EMMI pályázati támogatásából vásároltunk 2017. júliusában. Kialakítása megfelelő az ügyfelek biztonságos szállításához, készenléti eszközök tárolásához, adományok elhelyezéséhez. A szolgálatok háttéirodája és az adományok tárolásához szükséges raktárhelyiség a *4400 Nyíregyháza, Eötvös utca 1.* szám alatt található.

Az utcai szolgálatok működési ideje:

- A krízisidőszakon kívül munkanapokon 8-16 óráig;
- 2017-es krízisidőszakban (2017. január, február, március, április, november, december hónapokban) munkanapokon 8-22 óráig megnövelt időtartamban láttunk el utcai munka feladatokat;
- Vörös kód kiadása esetén, annak a visszavonásáig köteles a felmerülő többletfeladatokat ellátni;
- Extrém időjárási veszélyhelyzet esetén (az utcai szolgálat működési idején kívül eső hétvégéken, 2017. április 1- október 31-e között összesen 9 napon biztosítottuk a segítségnyújtást).

A szakmai munkáról:

Munkánkat minden esetben az emberi méltóság és szabad önrendelkezés tiszteletben tartásával végezzük. Az ügyfelektől szerzett információkat bizalmasan, az erre vonatkozó jogszabályok alapján kezeljük. Fő feladatunknak tekintjük az utcán élő hajléktalan emberek elérését, segítségét, életkörülményeik figyelemmel kísérését és javítását, ellátását. Elsődlegesen a tevékenységeinken keresztül kerülünk kapcsolatba az ügyfelekkel, majd bizalmi kapcsolatot alakítunk ki annak érdekében, hogy a segítségi folyamat elkezdődhessen. Ezt követően fókuszálunk a problémákra, megtervezzük az ügyféllel közösen a segítő munka irányát. Elengedhetetlen, hogy az utcai szociális munkás átfogóan ismerje a helyi szociális ellátórendszert, társintézményeket, egészségügyi szervezeteket, amelyek mozgósíthatóak az ügyfél problémáinak megoldásában. A munka sikeressége a bizalom kiépítésén túl, a rendszeres kapcsolattartáson is alapul, ezért igyekszünk kiszámítható módon megjeleníteni szolgáltatásainkat, a fedél nélküliek tartózkodási helyeihez igazodva választjuk meg a találkozási pontokat, és ott rendszeres segítő tevékenységet végzünk. A helyszíneinken az igényeknek megfelelő (ruha, élelmiszer, gyógyszer, kötszer, takaró, pokróc, stb.) adományokat osztunk. A téli időszakban fokozottabb figyelmet fordítunk a fedél nélküliekre, próbáljuk mérsékelni a téli időjárás viszontagságaiból eredő károsodásokat és megelőzni a kihűléses haláleseteket. Az utóbbi években kiemelt feladatunknak tekintjük az otthonatlan emberekkel szembeni előítéleteket csökkentő társadalmi szemléletformálás elősegítését. A Periféria Egyesület kiemelkedő szakmai teljesítményéért és a hajléktalanok körében végzett áldozatos munkájáért a **2017 –es évben Jószolgálati díjban részesült.**

Utcai Szociális Munka Szolgálat működtetése során az alábbi céljaink 2017. évben:

- Szolgáltatásaink folyamatos, megszakítás nélküli működtetése egész évben;
- Az utcán életvitelszerűen élő hajléktalanok intézményes ellátásokkal szembeni bizalmatlanságának mérséklése;
- Az utcán élő hajléktalanok és az éjszakáikat közterületen töltők számának csökkentése;
- Hatékonyan működő téli krízisellátás megszervezése, kihűléses halálesetek megelőzése;
- Vörös kód kiadása esetén felmerülő többletfeladatok ellátása.

A fent említett célok mentén az alábbi szolgáltatásokat biztosítottuk 2017. évben:

1. Ellátási terület bejárása, ennek keretében alapvető eszközök (élelmiszer, ruházat, tisztasági eszközök, takaró) biztosítása
2. Utcán élő hajléktalanok elérése (felderítés)
3. Háttéiroda működtetése, szociális ügyintézés
4. Intézményes elhelyezés, közvetítés (nappali ellátások, szállást nyújtó ellátások, tartós bentlakást-, ápolást- gondozást biztosító intézmények felé)
5. Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése (gyógyszerkiváltás, elsősegélynyújtás, szűrővizsgálatok szervezése, egészségügyi intézmények felé közvetítés)
6. Lakhatásba kerülés, lakhatásban tartás támogatása (helyi önkormányzati lakbér hozzájárulási szolgáltatás-támogatás)
7. Rendkívüli időjárási helyzetekre való reagálás (Vörös kód protokoll)
8. Fokozott utcai jelenlét biztosítása a téli időszakban (24 órás krízisautó szolgálat)
9. Családi, baráti, közösségi kapcsolatok erősítése
10. Érzékenyítő programok, előadások tartása
11. Adományszervezés

Az általunk biztosított szolgáltatások összefoglalása számokban

1. Ellátási terület bejárása	2017. évben 223 alkalom során összesen 4163 adag élelmiszert, 217 db ruházati egységcsomagot, 156 db takarót osztottunk ki ügyfeleinknek.
2. Utcán élő hajléktalanok elérése (felderítés)	A felderítések során 9 fő utcán tartózkodó új ügyféllel kerültünk kapcsolatba.
3. Háttéiroda működtetése, szociális ügyintézés	Az elmúlt évben a szolgálatok nyilvántartásában szereplő ügyfelek 1402 esetben keresték fel irodánkat.
4. Intézményes elhelyezés, közvetítés	Az év során 198 esetben közvetítettünk utcán tartózkodó hajléktalan személyt valamilyen intézményes ellátás felé.

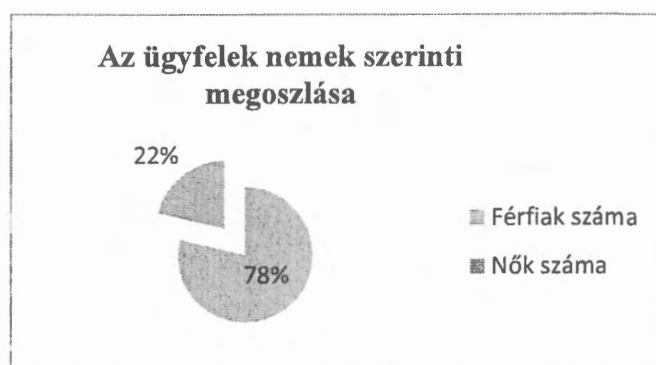
5. Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése	266 esetben segítettük ügyfeinket valamilyen egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzájutásban.
6. Lakhatásba kerülés, lakhatásban tartás támogatása	5 fő részesült a 2017-es évben lakbérhozzájárulási szolgáltatásban
7. Rendkívüli időjárási helyzetekre való reagálás	2017. április 1- október 31. között 9 hétvégi nap kellett intézkedéseket tennünk az extrém hőség miatt.
8. 24 órás krízisautó szolgálat	2016/2017. év téli krízisidőszakában az extrém időjárási helyzetek miatt összesen 291 esetben riasztották a krízisautó szolgálatot. 2017. november-december hónap során 46 olyan utcai bejelentés történt, melyre a szolgálatok helyszínre mentek és intézkedtek.
9. Családi, baráti, közösségi kapcsolatok erősítése	107 alkalommal segítettük klienseinket a családi, baráti kapcsolatrendszerük fenntartásában, erősítésében.
10. Érzékenyítő program, oktatási tevékenység	A Zay Anna Egészségügyi Középiskola tanulói számára 2 alkalommal tartottunk érzékenyítő tréninget, bővítettük ismereteiket a fedél nélküliekkel és az utcai szolgálatok tevékenységével kapcsolatban. 10 fő Egészségügyi Szociális Munka mesterszakos hallgató teljesítette szakmai gyakorlatát az utcai szolgálatainknál.
11. Adományszervezés	Elsősorban lakossági- és céges felajánlásokból biztosítjuk a fedél nélküliek számára a szükséges ruhaneműket. Az adományok szállítását, válogatását, raktározását, a keletkezett hulladék elszállítását is az utcai szociális munkások végzik.

Célcsoportjaink:

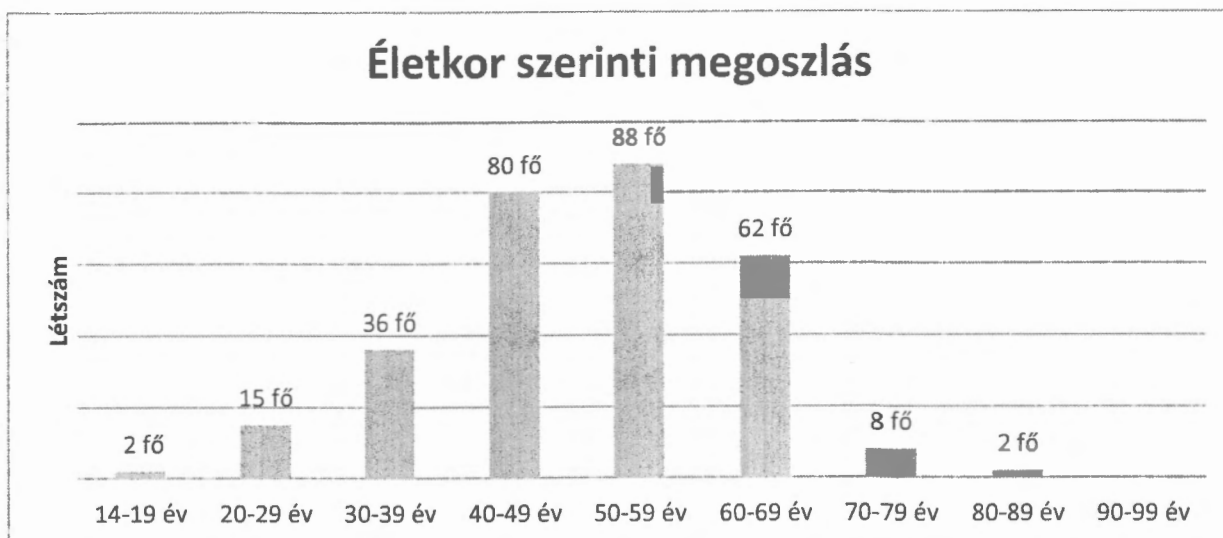
1. **Elsődleges célcsoport:** az utcán életvitelszerűen élő, az intézményes ellátással szemben bizalmatlan, onnan kiszoruló hajléktalanok.
2. **Másodlagos célcsoport:** a hajléktalanság közvetlen veszélyzónájában élők, akik jellemzően rendelkeznek valamilyen lakhatási lehetőséggel, de ennek megléte, fenntartása bizonytalan. Ebbe a célcsoportba tartoznak:
 - *Szívésségi befogadottak:* nem fizetnek a lakhatásért, rendkívül bizonytalan, akár napról napra változó lakhatási lehetőséggel rendelkeznek.
 - *Átmeneti lakhatással rendelkezők:* jellemzően bérleti lehetőségben élnek, amiért fizetnek, de az ehhez szükséges jövedelem előteremtése hónapról-hónapra nehézségekbe ütközik, ezáltal helyzetük rendkívül bizonytalan.

Szolgáltatásainkat alkalmasszerűen igénybe veszik a hajléktalan-ellátórendszer átmeneti férőhelyein alvó személyek is, velük az ellátási terület bejárása során és az információs iroda szolgáltatásain keresztül tartunk kapcsolatot. Sok esetben árnyalatnyi a különbség az utcán élő és intézményes ellátást igénybevevő ügyfelek között. A hajléktalanellátó intézmények igénybevétele sok ügyfélnél eseti jellegű, így akár naponta, hetente vagy évszakonként is változik. Ezért fokozottan figyelemmel kísérjük ezt az ügyfélkört, mivel nem tudhatjuk, ki tölti esetlegesen közterületen az éjszakáit.

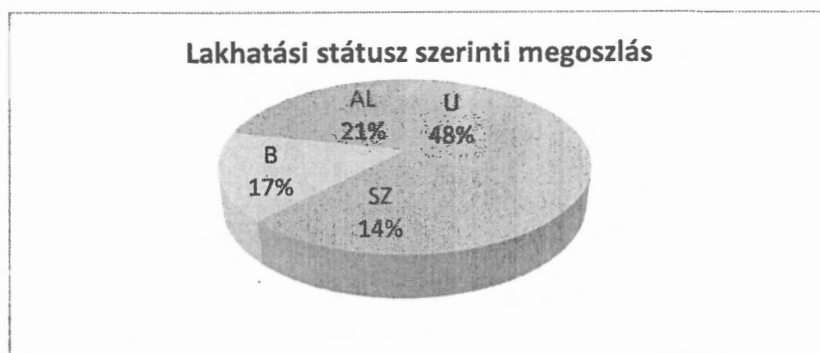
Szolgáltatásainkat 2017-ben összesen 293 fő vette igénybe. A nem és kor szerinti megoszlásukat az alábbi táblázatokban láthatjuk:

Az életvitelszerűen utcán élő hajléktalanok esetében elmondható, hogy az utcai életvitelt többségében férfiak választják, nők lényegesen kevesebben vannak, többnyire párkapcsolatban élnek. A 2016-os évhez viszonyítva növekedés tapasztalható a nők számát tekintve.

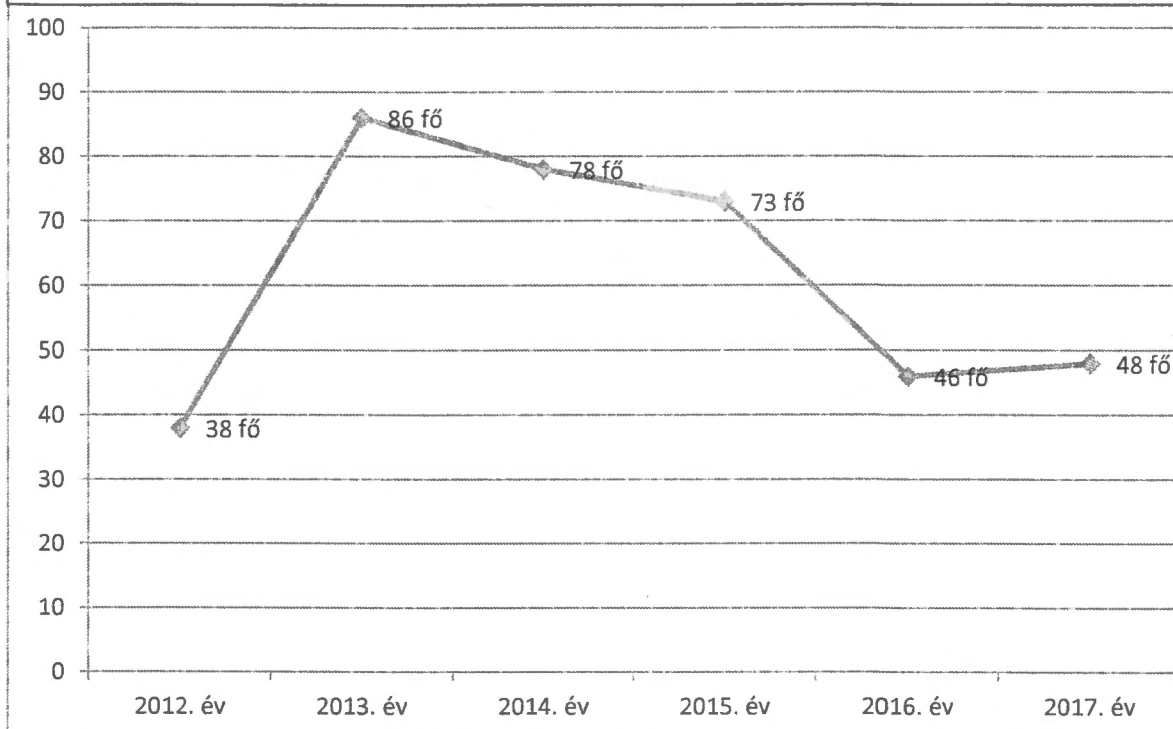
Korosztályt tekintve a középkorúak (40-60 év közöttiek) vannak a legnagyobb számban, az összes ügyfelünk 57%-a ebbe a korcsoportba tartozik. A fent említett korosztály fele legalább hat éve utcán tartózkodik, 15 %-a már több mint 10 éve. Viszonylag magas számban vannak jelen az idősek (60-70 év közöttiek), akiket az életkoruk és az egészségi állapotuk miatt fokozottabban nyomon követünk.

U: utcán életvitelszerűen élő hajléktalan; SZ: éjjeli menedékhelyen alvó ügyfél; B: szíveségi befogadott; AL: átmeneti lakhatással rendelkező ügyfél

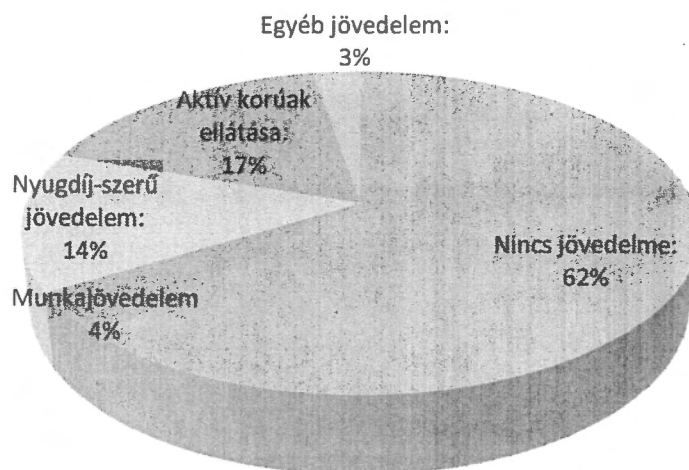
A fenti diagramból jól látszik, hogy az életvitelszerűen utcán élő hajléktalanok mellett szolgáltatásainkat nagy számban veszik igénybe az intézményes ellátás ügyfelei, valamint a hajléktalanság közvetlen veszélyzónájában élő szíveségi befogadottak, és az átmeneti lakhatással rendelkezők is. Az utcán életvitelszerűen élő, és az intézményes ellátást igénybevevő hajléktalanok száma az elmúlt évekhez viszonyítva érdemben nem változott. Az év végi tapasztalatok azt mutatják, hogy az utcai élethez ragaszkodó ügyfeleink közül még mindig nagyon kevesen veszik igénybe az intézményes ellátás lehetőségeit, leginkább az extrém időjárás megjelenésekor nőtt meg ezen esetek száma. Összességében elmondható, hogy az utcai életre berendezkedett ügyfelek nagyobb része tölti még mindig közterületen az éjszakáit a téli időszakban.

Szívésségi befogadottak számának alakulása az elmúlt hat évben

szívésségi befogadottak száma az idei évben enyhe növekedést mutat a korábbi évek csökkenő tendenciájához viszonyítva, azonban a teljes ügyfélkört nézve az arányuk lényegesen nem változott. Tapasztalataink szerint sok olyan ügyfél keresi fel a szolgáltatásinkat, akik igénybe veszik a hajléktalanellátó-intézményrendszert vagy rendelkeznek valamilyen lakhatással, azonban ennek fenntartása rendkívül bizonytalan. A létfenntartáshoz kötődő alapvető szükségletek (élelem, ruházat, tisztálkodási eszközök) kielégítése is problémát jelent számukra. Az alapvető létfenntartási gondokat jól szemlélteti a következő diagram is, amely azt mutatja, hogy az ügyfeleink hány százaléka rendelkezik rendszeres jövedelemmel:

Jövedelem szerinti megoszlás

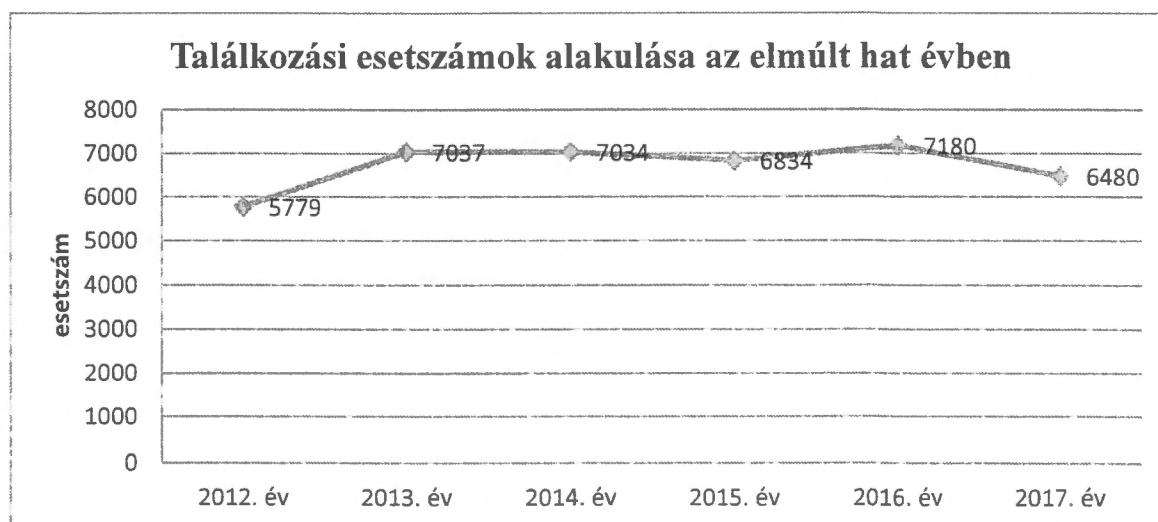
Az adatokból jól látszik, hogy a hozzánk fordulók több mint felének nincs semmiféle rendszeres jövedelme, ebből adódóan az alapvető szükségletek kielégítése is nehézségekbe ütközik. Legjellemzőbb jövedelemtípusok az aktív korúak ellátása (foglalkoztatást helyettesítő támogatás vagy rendszeres szociális segély), rendkívüli települési támogatás, megváltozott munkaképességű személyek ellátása, rehabilitációs ellátás, fogyatékosági támogatás, időskorúak járadéka, nyugdíjszerű ellátások. Települési támogatást a korábbi évektől eltérően havonta tudnak igényelni az ügyfelek, így az ehhez kapcsolódó ügyintéзések száma viszonylag magas. Sok esetben az állandó lakcím hiánya gátolta az igénylést, de már települési szintű lakosként is beadható a kérelem. Az utcán élő ügyfelek körében nagyon népszerű ez a támogatási forma.

Nagyon alacsony a munkával rendelkezők aránya, ezen ügyfelek jellemzően közfoglalkoztatásban vesznek részt, vagy valamilyen idényjellegű, nem bejelentett alkalmi tevékenységet végeznek (napszám, ház körüli munkák).

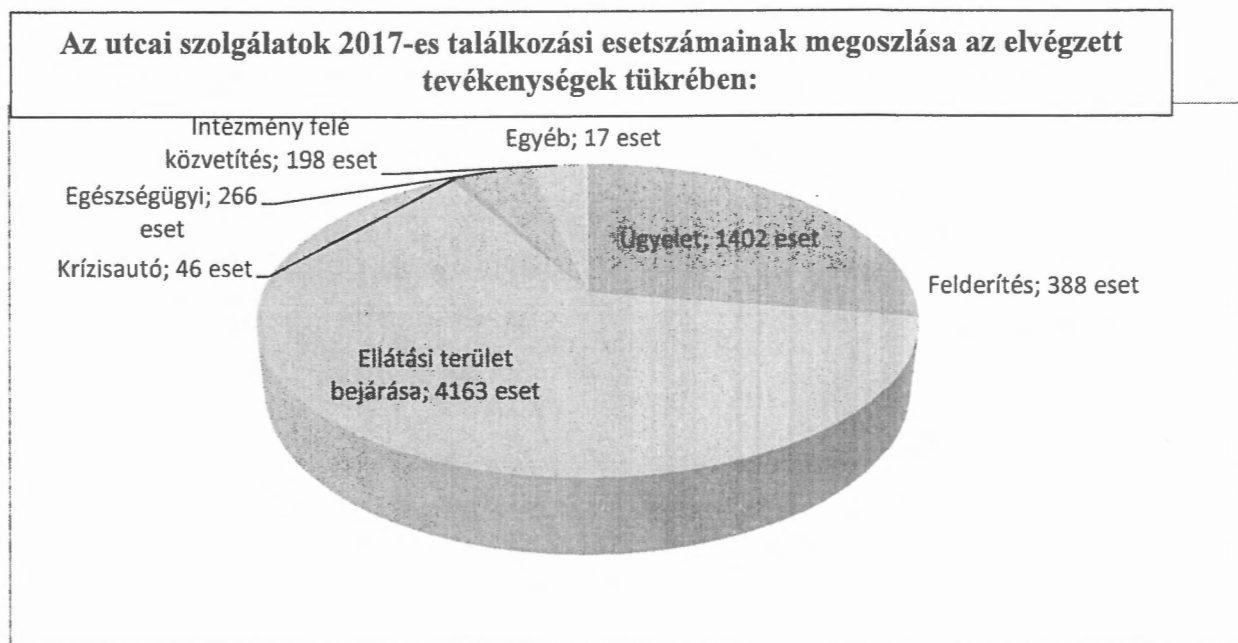
Súlyos probléma, hogy ügyfeleink közül nagyon sokan küzdenek pszichiátriai- vagy valamilyen szenvedélybetegséggel, amely mind az utcai, mind az intézményes ellátást rendkívüli módon megterheli. A Jósa András Oktatókórház addiktológiai osztályával és a hivatásos gondnokokkal is szoros kapcsolatban állunk ezen ügyfelek hatékony segítése érdekében. A gondnokoltak esetében- a bíróság egy adott ügycsoportra vonatkozó korlátozása miatt- csak a gondnoka járhat el, így ezen ügyfelek törvényes képviselőjével is kapcsolatot tartunk.

Emellett minden évben visszatérő probléma a leromlott fizikai és mentális állapotban lévő kliensek ellátása. A rehabilitációs célú osztályokra csak egy részük kerül be, illetve a teljes felépülésig jellemzően nem maradnak ott ezen ügyfelek.

Az utcán életvitelszerűen élő hajléktalanok esetében elmondható, hogy a város különböző helyszínein, leginkább kis csoportokban, párban illetve magányosan élnek. Előfordulásukat nem lehet egy megadott helyszínre korlátozni, mivel folyamatosan mozgásban vannak. A város bizonyos pontjaihoz jobban kötődnek, amelyek a hajléktalanná válásuk előtti szokásaikkal, életükkel vagy a szükségleteik kielégítésével vannak összefüggésben (pl. korábbi rokon-, baráti kötődések, élelem, ivóvíz, wc használat, pénzszerezés, melegedési lehetőség). Jellemzően nem veszik igénybe a hajléktalan ellátás intézményeit, a nappali melegedőt és éjjeli menedékhelyet, azokkal szemben bizalmatlanok. Elmondható, hogy többnyire olyan személyiségű emberek vállalják az utcai életvitelt, akik nehezen tudnak alkalmazkodni a közösségi együttélés szabályaihoz, kerülnek vagy éppen erőszakos módon próbálják megoldani a felmerülő konfliktushelyzetet.

A találkozási esetszámok alakulása évente változik, ezt szemlélteti a fenti diagram. Elmondható, hogy az utcai szolgálat tevékenységeinek nem fokmérője az esetszám, az ügyfelekkel végzett munka nehézségeit, milyenségét nem adja át. Az elérésre és a kapcsolattartási hajlandóságra tőlünk független tényezők is befolyással bírnak, amelyekre bizonyos tevékenységek esetében nincs ráhatásunk (pl.: egyéni motiváció hiánya, időjárás, az ügyfelet elzárásra ítélik stb.). Évről évre fontos törekvésünk, hogy munkánkat minél szélesebb körben megismertessük az arra rászorulókkal, a szolgáltatásainkkal elsősorban Nyíregyháza városban utcán élő hajléktalan emberekre fókuszálunk.

A legnagyobb esetszámot a 2017-es évben is az ellátási terület bejárása során és az ügyeleti tevékenységen keresztül értük el.

Az Utcai Szociális Munka Szolgálatok tevékenysége

1. Ellátási terület bejárása

Az ellátási terület bejárása keretében természetbeni adományokkal (élelmiszer, ruházat, tisztasági eszközök, takaró stb.) segítettük az utcán tartózkodó hajléktalanokat. A természetbeni adományok biztosításán túl, **munkánk elsősorban az életvitelszerűen utcán tartózkodó hajléktalanok elérésére**, a velük való **folyamatos kapcsolat** fenntartására irányult. Az ellátási terület bejárása lehetőséget teremtett arra, hogy a fedél nélkül élő ügyfeleinket napi rendszerességgel fel tudtuk keresni a háttéirodában előzetesen egyeztetett találkozási pontokon.

A helyszínek kiválasztását az ügyfelek napközbeni vagy éjszakai tartózkodási helyéhez igazítottuk, illetve szempont volt, hogy számukra közismert, könnyen megközelíthető terület legyen. A 2017-es év során **5** találkozási pontot érintett minden bejárás, ami előzetesen elkészített útvonalterv alapján történt, összesen **223 alkalommal**. Az ellátási terület bejárását a nyári időszakban hétfőtől- csütörtökig, a téli időszakban minden hétköznapi megszerveztük. Amennyiben az időjárás körülményei indokolták, hétvégén is felkerestük az ügyfeleket. Alkalmanként átlagosan **20** közterületen előtt tudtunk elérni. Egy időben két főállású szociális

munkás dolgozott a szolgáltatásban, így a természetbeni adományok nyújtásán túl lehetőségünk volt esetmunka végzésére, ügyintézésre is.

Ellátási terület bejárása során az alábbi adományokat osztottuk ki ügyfeleink között
2017. évben

Élelmiszer	4163 adag
Tisztálkodási eszközök	596 csomag
Ruházat	217 db egységcsomag
Takaró	156 db

2. Utcán élő hajléktalanok elérése (felderítés)

A felderítő munka célja: az ellátatlan csoportok felkutatása, problémáik felmérése, információ és adatgyűjtés, folyamatos kapcsolat kialakítása, elérhetőség biztosítása, információszolgáltatás az ellátatlan csoportok számára, mely segítségével az intézményes ellátórendszer adekvát szolgáltatásait vehetik igénybe, krízis beavatkozás és krízis segítségnyújtás a közvetlen veszélyhelyzetben élők számára. Előre elkészített terv alapján végezzük ezt a tevékenységet, így az összes városrészre kiterjed a figyelmünk. A felderítési tervet a tapasztalatok alapján rendszeresen frissítjük.

A felderítés főbb irányai:

- a város azon részeinek rendszeres bejárása, figyelemmel kísérése, ahol a hajléktalanok nagy valószínűséggel tartózkodnak; (MÁV-, autóbusszállomás, belváros, Búza Tér, Jósaváros, sóstói erdő, elhagyott romos házak)
- azon helyek felkeresése, ahol állampolgári bejelentések szerint hajléktalan személyek tartózkodnak.

A felderítés alkalmával biztosított szolgáltatások:

- **kapcsolatfelvétel;**
- új **ügyfelek közvetítése** az Egyesület által működtetett Szociális Információs Irodába;
- kapcsolatfelvétel azon ügyfelekkel, akik korábban igénybe vették az Egyesület szolgáltatásait, de valamilyen ok miatt a kapcsolat megszakadt, vagy szünetel, számukra **folyamatos segítő kapcsolat biztosítása;**
- tájékoztatás a hajléktalan-ellátás éjszakai szálláslehetőségeiről, ezen intézményekbe való közvetítés;
- **információnyújtás** az igényelhető szociális és egészségügyi ellátásokról;
- **elsősegélynyújtás, krízisintervenció.**

Tapasztalataink:

- a 2017-es év során **106 alkalommal** szerveztünk felderítést;
- a felderítések során **78 hajléktalan személlyel** találkoztunk, ebből **9 új ügyfél** volt;
- **6** kliensünkkel elsősorban felderítések során tudtunk kapcsolatot tartani, mivel nem vették igénybe rendszeresen az Utcai Szociális Munka Szolgálatok egyéb szolgáltatásait. Ezekben az esetekben olyan életvitelszerűen utcán tartózkodó hajléktalanokról van szó, akik bizalmatlanok lényegében minden ellátással szemben, nem szívesen kérnek segítséget.

3. Szociális ügyintézését segítő iroda működtetése

A szolgáltatás céljaként fogalmaztuk meg az utcán életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanok **szociális ügyeinek intézését, szükségleteiknek megfelelő ellátások igénybevételeiben, érdekeik képviselésében** hatékony segítségét. Tapasztalataink alapján a hajléktalan emberek személyes ügyeik intézésében kérnek leginkább segítséget. Elvesznek a közigazgatási rendszer útvesztőjében, a közhivatalok funkcióival nincsenek tisztában. A háttéiroda az utcai szolgálat többi tevékenységének kiegészítésére is szolgál, egy állandó pont, ahol az ügyfelek kapcsolatot tarthatnak az esetfelelős szociális munkással. Rendszeresen felkeresték az irodát közterületen élő hajléktalanok, szállást nyújtó intézményekben élők, hajléktalanság veszélyében élők, szívességi lakáshasználók, rossz anyagi helyzetben lévő állampolgárok. A háttéirodában dolgozó kollégák segítettek mindenkinek, aki hozzájuk fordult a problémájával, szükség esetén a megfelelő ellátás vagy szervezet felé irányították az ügyfeleket a kompetencia határaik betartásával.

Az iroda helye, nyitvatartási ideje: A Periféria Egyesület által működtetett Szociális Információs Irodában (Nyíregyháza, Eötvös u. 1.) kereshették meg a kliensek a szociális munkásokat hétfőn és pénteken 9-12 óráig, a szerdai napokon 9 és 13 óra között, összesen 10 óra/hét nyitvatartási időben. Az ügyeleti időben egy főállású szociális munkás látta el a feladatokat.

Az irodában igényelhető szolgáltatások:

- személyes iratok pótlásában való segítségnyújtás;
- szálláslehetőség keresésében való segítségnyújtás (albérlet, intézményes elhelyezés);
- információ az igényelhető ellátásokról, illetve az Egyesület szolgáltatásairól;
- segítségkérés egyéni élethelyzetek, problémák megoldásában;
- munkalehetőség keresésében való segítségkérés;
- az Egyesület irodájának címe postacímként megjelölhető;
- ügyintézéshez szükséges iratok fénymásolása;
- munkahely – albérletkeresés ügyében telefon használati lehetőség;
- családi, baráti, közösségi kapcsolattartás segítése telefonhasználattal;
- segítő beszélgetés;
- adomány igénylés.

A 2017-es év során az Északi és Déli szolgálat által nyilvántartott ügyfelek **1402 alkalommal*** keresték fel az ügyeletet tartó szociális munkást az alábbi problémáikkal:

Ügyelet során előforduló problématípusok:	*alkalom
**Személyi igazolvány pótlásához kötődő információnyújtás	6
***Születési anyakönyvi kivonat pótlása	27
Házassági anyakönyvi kivonat pótlása	1
TB. kártya pótlása	54
Adókártya pótlása	30
Települési támogatás igénylése	243
Postai küldemény ügyében érdeklődés	877
Ruhanemű igénylése	141
Takaró igénylése	16
Közgyógyellátás igénylése	0

Nyugdíjszerű ellátásokkal kapcsolatos ügyintézés	14
Részletfizetés iránti kérelem ügyintézése	1
Aktív korúak ellátásával kapcsolatos ügyintézés	17
Intézményes ellátás felé közvetítés, szállítás	0
Munkahelykereséssel kapcsolatos ügyintézés	5
Egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés segítése	0
Lakhatásba kerülés segítése	7
Lakhatásban tartás segítése, lakhatással kapcsolatos ügyintézés	5
Telefonhasználat hivatalos ügyek intézése végett	62
Telefonhasználat családi, baráti, közösségi kapcsolatok erősítése végett	107
Megváltozott munkaképességű személyek ellátása iránti kérelemmel kapcsolatos ügyintézés	5
Egyéb (pl.: fénymásolás, mobiltelefon akkujának feltöltése, segítő beszélgetés, információnyújtás)	241

*Amikor egy ügyfél felkeresi az irodánkat sok esetben nem egy, hanem több problémát hoz magával, így egy alkalomhoz akár több ügyintézés is kötődhet, ezért az alkalom szám nem egyezik meg a megoszlás összegével.

**2016. január 1-től módosított Illetéktörvényben illetékmentes lett a személyi azonosító igazolvány és a lakcímkártyáért sem kell fizetni. Az ügyfeleknek nem kell a korábbi évekhez hasonlóan költségmentességi kérelmet benyújtaniuk az okmány elkészítéséhez. Az egyszerűsödött ügymenet miatt könnyebbé vált az okmány pótlása, a félreértések elkerülése végett folyamatosan informáljuk az ügyfeleinket a változásról.

*** A születési anyakönyvi kivonat pótlása esetében, ha az ügyfél semmilyen okmánnyal nem tudja személyazonosságát igazolni, egy másik személynek kell ezt megtennie helyette. Egy meghatalmazás kitöltésével az igénylő kitétt hitelt érdemlően bizonyítani kell.

4. Intézményes elhelyezés, közvetítés

Elsődleges célja: Az utcán élő hajléktalan emberekkel megismertetni a nyíregyházi hajléktalan-ellátó rendszer formáit, az igénybevételük feltételeit. Másodsorban **kapcsolatfelvétel az intézményekkel az utcán élő hajléktalan klienseink elhelyezése érdekében, az intézményes ellátások igénybevételének segítése, támogatása.**

Az intézményes elhelyezés, közvetítés történhet az ügyintézés alkalmával, intézményi látogatás keretében, de az ellátási terület bejárása, a felderítés és a téli fokozott utcai jelenlét biztosítása során is.

2017. évben az intézményes elhelyezés megoszlása:

Helyszín	Alkalmak száma
Éjjeli menedékhelyre közvetítés, szállítás	184
Nappali melegedőbe szállítás	5
Hajléktalanok otthonába történő közvetítés, szállítás	1
Átmeneti szállóra közvetítés	1
Krizisszobába történő szállítás	2
Szenvedélybetegek Átmeneti Otthonába történő elhelyezés	3
Egyéb tartós ápolást, gondozást biztosító intézmény felé történő közvetítés	2

5. Egészségügyi ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás segítése

Célja: Az életvitelszerűen utcán élő hajléktalanok állapotának megfelelő egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzájutás támogatása. Ez jelentheti a szükséges **gyógyszerek** kiváltását, **elsősegélynyújtást**, **házi orvos** illetve **szakellátás felé való közvetítést**, **lábadozó**

szobába való elhelyezést, kórházi látogatást, szűrővizsgálatok szervezését, egészségbiztosítási jogviszony rendezését, de az életet veszélyeztető helyzetek esetén a mentőszolgálat riasztását is. Fontos törekvésünk, hogy ügyfeleink egészségügyi probléma esetén hozzáférjenek a megfelelő ellátásokhoz, bejussanak a kórházi osztályokra, szakrendelésekre. A bekerülés feltétele legtöbb esetben a szakorvosi beutaló, emiatt szoros kapcsolatban állunk a hajléktalanok háziorvosával. Amennyiben tartós kórházi kezelésre kerül sor, klienseinket ellátjuk megfelelő eszközökkel (pl. tisztálkodási eszközök, ruhanemű) a benttartózkodásuk során. Célunk, hogy az ügyfelek lehetőség szerint a legtovább az egészségügyi intézményben maradjanak, mivel a lakhatás és szakszerű ellátás hiányában az utcán a gyógyulás idő jelentősen kitolódik, vagy nem következik be. A kórházból kikerült vagy gyógyulásra szoruló hajléktalan személyeket az idei évben is az Oltalom Szeretetszolgálat működtetésében lévő lábadozó szobában helyeztük el, mely a korábbi évekhez hasonlóan 10 férőhellyel működött.

Jövedelemmel nem rendelkező ügyfeleink esetében kiemelt feladat, hogy félévente az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot megigényeljük számukra, a Sz-Sz-B Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Osztályától. 2017-ben összesen 177 esetben rendeztük hajléktalan személy biztosítási jogviszonyát.

A 2017-es évben is folytattuk az egészségügyi szűrések szervezését, mivel tapasztalataink szerint rendkívül rossz egészségügyi mutatókkal jellemezhetők ügyfeleink. Jelentős részük nem veszi igénybe az egészségügyi intézmények segítségét. Ezen okok miatt a Hajléktalanokért Közalapítvány által támogatott egészségügyi program keretein belül **gége-, garat- és szájüregi rákszűrést és általános egészségügyi szűrést** valósítottunk meg. A vizsgálatok elvégzésére egészségügyi szakemberek bevonásával és mozgó orvosi rendelő kitelepítésével, az ügyfelekkel előre egyeztetett időpontban az Egyesület irodájában került sor. A szűrővizsgálatokba összesen 48 fő utcán élő hajléktalan személyt vontunk be, a résztvevők motivációs csomagot kaptak.

A **szakorvosi vizsgálat** eredményeiből kiderült, hogy gyanúnk beigazolódott, a vizsgált 24 főből 1 személynél volt észlelhető olyan elváltozás, mely tumoros megbetegedésre utalt. További 2 fő volt, akinek egyéb probléma miatt műtétre volt szüksége, valamint 4 ügyfélnek javasolt a szakorvos rendszeres kontrollvizsgálatot és szigorú nikotintilalmat, az esetleges elváltozások mihamarabbi észlelése céljából. Azon ügyfeleket, akiknél valamilyen akut, orvosi kivizsgálást igénylő egészségügyi probléma derült ki, a helyi kórház szakrendelőjébe közvetítettük. A vizsgálatot végző fül-orr-gégész szakorvos az ügyfeleket a saját rendelési idejére hívta be további vizsgálatokra.

Az **általános orvosi vizsgálatba** bevont 24 személy közül 5 főnek van mozgásszervi problémája. Az EKG-vizsgálat 1 főnél mutatott olyan problémát, mely azonnali beavatkozást igényelt. Az orvos vérnyomásbetegséget 7 főnél diagnosztizált. Általánosan elmondható, hogy a fogazata az ügyfelek jelentős részének elhanyagolt, mely a vérvizsgálat eredményében is megmutatkozott, hiszen 9 főnek látható gyulladásos folyamat a szervezetében. A vérkép egyéb paramétereiben 14 főnél volt kimutatható elváltozás. Az eredmények tükrében ügyfeleinket továbbirányítottuk a megfelelő szakrendelők felé.

A program keretein belül továbbra is lehetővé tettük a **térítésmentes gyógyszerkiváltást**. Ez a lehetőség tapasztalataink szerint motiváltabbá tette az ügyfeleket, hogy az egészségi állapotukat ne hanyagolják el, felkeressék a kezelőorvosukat.

A 2017. év során az alábbi megoszlásban segítettük ügyfeleinket valamilyen egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzájutásban:

Tevékenység	Alkalmak száma
Gyógyszerek kiváltása	19

Egészségbiztosítási jogviszony rendezése	177
Kórházi látogatás	33
Szakrendelő felé közvetítés	18
Mentőszolgálat riasztása	13
Elsősegély, sebkötözés	2
SBO- ra szállítás	4

Kórházi kezelés során ügyfeleinket kórházi csomag biztosításával segítjük annak érdekében, hogy az ott tartózkodás során rendelkezzenek a szükséges felszerelésekkel, eszközökkel (tisztálkodási szerek, törölköző, pizsama, papír). A kórházi tartózkodás alatt a szociális munkások meglátogatják ügyfeleiket.

Tapasztalataink szerint a kórházi kezelés rövid ideig tart, csak a legszükségesebb időre korlátozódik, és feltételezi az ezt követő időszakban az „otthoni lábadozást”, melyre ügyfeleinknek életkörülményeikből adódóan nincs lehetősége. Emiatt sokszor a teljes gyógyulás nem következik be, amely szövődményekhez, újbóli megbetegedéshez vezethet. A fenti okok miatt is szükség lenne 24 órás egészségügyi centrumra a városban, mely a hajléktalan emberek egészségügyi ellátását segítené.

6. Lakhatásba kerülés, lakhatásban tartás támogatása

Célja: az utcán élő hajléktalanok számára alternatíva **nyújtása az utcai életvitellel szemben, lakhatásba jutásuk támogatása**, már meglévő lakhatás esetén annak **megtartásában való segítségnyújtás**.

Lakhatásba kerülés során az alábbi tevékenységeket végezzük:

- Lakhatás felkutatásában nyújtott segítség: hirdetési lehetőségek (újság, internet) hozzáféréseinek biztosítása, telefonálási lehetőség biztosítása, albérlésterkereséssel kapcsolatos tanácsadás;
- Lakhatásba jutás segítése: pénzübeli támogatás, egyéni esetkezelés (külön finanszírozás alapján);
- Lakhatás megtartásában való segítségnyújtás: az ügyfelek nehezen megszerzett lakhatását folyamatosan figyelemmel kísérjük. Tapasztalataink szerint egy váratlan élethelyzet is veszélybe sodorhatja a megtartását. Segítő munkával, életvezetési tanácsokkal, szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel, tartós élelmiszerrel, ruhaneművel, háztartási eszközökkel, gyógyszerrel segítjük ezen ügyfeleink önálló lakhatásban maradását.

Szervezetünk évek óta próbál a hajléktalan emberek számára lakhatási támogatásokat bevonni. Kezdeményezésünkre Nyíregyháza Város Önkormányzata lakbér hozzájárulást biztosít a hajléktalan személyek számára (helyi rendeletben megfogalmazva 2008. óta). Ennek értelmében az utcai szolgálat javaslata alapján a hajléktalan ügyfeleknek lehetőségük van lakbértámogatást igényelniük. A támogatás összege: 8.000-25.000 Ft/hó, a támogatás időtartama maximum egy év. Ezen időszak alatt az esetfelelős szociális munkás folyamatos kapcsolatot tart az ügyféllel. Gyakran felkeresi őt lakhatásában, segít a felmerülő problémák megoldásában. 2017-ben 5 hajléktalan személy kapott támogatást ezen a jogcímen.

7. Rendkívüli időjárási helyzetekre való reagálás (Vörös Kód protokoll)

A törvényi változásokkal összhangban az utcai szolgálataink a Vörös Kód protokoll megalkotásával párhuzamosan felkészültek az előre jelezhető extrém időjárási helyzetekre való reagálásra. Az utcai szolgálatok szakmai programjában kidolgoztuk az ezzel kapcsolatos

belső szabályzatunkat. A téli időszakban (2017. január-március, november-december hónapokban) a fokozott utcai jelenlét, illetve a krízisautó szolgálat működése következtében 24 órában biztosított volt a téli időjárás ártaimaival összefüggésben felmerülő segítségnyújtás. Az év fennmaradó időszakában az extrém időjárási jelenségeket (hőség, nagy mennyiségű csapadék, erős szél, szélsőséges időjárás változás) is kiemelten kezeltük. Az extrém hőségben az utcai szolgálat munkatársai naponta illetve hétvégén is felkeresték az ellátási területükön lévő hajléktalanokat. A szolgálat gépjárművével végigjárták a város azon részeit, ahol a fedél nélküliek tartózkodtak. Külön figyelmet fordítottak azokra a városrészekre, ahol nehéz menedéket találni a hőség elől, illetve nincs a közelben ivókút. Az ügyfelek részére megfelelő mennyiségű ivóvizet és információs anyagot biztosítottak közérthető tanácsokkal a kánikulai időszakra. A brosúra tartalmazta azon helyek listáját, ahol az ügyfelek menedéket találhattak a hőség elől, tartalmazta a városban fellelhető ivó kutakat, az Észak-alföldi Regionális Diszpécser Szolgálat telefonszámát. A szolgálat munkatársai szükség esetén az adott helyzetnek és az ügyfél állapotának megfelelően, a diszpécserszolgálattal közösen gondoskodtak az ügyfél intézményes elhelyezéséről. Az időjárási veszélyhelyzetekre való reagálás tervezhető volt, a szolgálat időben tájékozódott ezekről a jelenségekről, és fel tudott készülni. 2017. április 1 - október 31. között **9 hétvégi nap** kellett intézkednünk, munkanapokon az ellátási terület bejárása keretében biztosítottuk a segítségnyújtást.

Vörös Kód protokollra való felkészülés:

A vörös kód figyelmeztetés érvényességi ideje alatt a bentlakást nyújtó szociális intézmények a fenntartó típusától, ellátási területüktől, az ellátotti célcsoporttól és üres férőhelyszámtól függetlenül fogadják a Regionális Diszpécser Szolgálatok jelzésén keresztül érkező azon hajléktalan személyeket, akiknek az elhelyezése hajléktalanellátó rendszerben nem megoldható. Első körben tehát az ellátást kérő fedél nélküliek elhelyezése a hajléktalan ellátás feladata. Abban az esetben, ha az elhelyezés ilyen intézményben nem megoldható, egyéb bentlakást nyújtó intézményeknek kell befogadniuk az arra rászorulókat. **Az utcai szociális munkát végző szolgáltató feladata, hogy a befogadó intézménybe szállítsa az ügyfelet, állapotától függően** (A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 65/E § (3)-a alapján.).

A Periféria Egyesület Észak-alföldi Regionális Diszpécser Szolgálata megkereste a régióban található bentlakásos intézményeket, hogy szolgáltatassanak adatokat a lehetséges férőhelyekről. Szabolcs- Szatmár- Bereg Megyében 89 intézményből 55 jelzett vissza és összesen 123 férőhelyet ajánlottak fel. Nyíregyháza Város Önkormányzata összehívta egyeztetésre a bentlakásos intézmények képviselőit. A 18 városi intézmény összesen 45 férőhelyet ajánlott fel, ebből 21 - et a hajléktalanellátó intézmények. Többen megfogalmazták aggodalmukat az intézkedéssel kapcsolatban, higiéniai okokra és helyhiányra hivatkozva elzárkóztak. A Nyíregyházán található férőhelyeket az utcai szolgálat munkatársai kivétel nélkül végiglátogatták. Jó együttműködést alakítottak ki az ellátókkal, igyekeztek eloszlatni félelmüket a hajléktalan emberek befogadásával kapcsolatban. Ez csak részben sikerült, mivel nagyon sok dilemmát fogalmaztak meg: kártérítési felelősség, az intézmény elhagyása, fertőzésveszély, esetleges haláleset stb. Az, hogy a Periféria Egyesületet, mint helyi szervezetet tudják társítani az intézkedés mellé, segítette a felmerülő aggályok megbeszélését, az Egyesületben folyó szakmai munka garancia számukra arra, hogy a felmerülő problémákkal nem maradnak egyedül. Megállapodtunk az intézményekkel a vezetendő adminisztrációról. Az utcai szolgálat tagjai minden esetben egy esetátadó és egy egészségügyi törzslap kitöltésével együtt szállítanak ügyfelet a közvetített krízisférőhelyre. Ezáltal az intézményben tartózkodás ténye tisztázott, a befogadó kellő információk birtokába jut a befogadott személyről. Összességében az utcai szolgálataink és befogadó intézmények is felkészültek egy esetleges vörös kód jelzés kiadására, de erre a 2017-es évben nem került sor.

8. Fokozott utcai jelenlét biztosítása a téli időszakban (24 órás krízisautó szolgálat)

Egyesületünk utcai szolgálata 2003. évtől szervezi meg minden télen a megyei hatáskörű krízisautó szolgáltatást Szabolcs- Szatmár- Bereg megyében. Az utcai szolgálataink működési idején túl, a krízisidőszakban hétköznap este 22 órától másnap reggel 8 óráig, valamint hétvégén és ünnepnap 24 órás készenlét keretében biztosítjuk az elérhetőséget. A bejelentésről az Észak - Alföldi Regionális Diszpécser Szolgálat értesíti a készenlétben lévő szakembereket, akik a jelzés helyszínére vonulnak, ott intézkedést kezdeményeznek a felmerült krízishelyzet megoldása érdekében. A pályázati támogatásból finanszírozott program korábbi időszakában lényegesen nagyobb számú bejelentés érkezett. A jelentős számú jelzést is képesek voltunk megfelelően kezelni, ellátás nélkül nem maradt hajléktalan személy az utcán. A szállást nyújtó intézményekkel jól tudunk együttműködni, az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelően tudjuk közösen kezelni. Évek óta a legnagyobb problémát a rossz fizikai állapotban lévő utcán élő hajléktalanok ellátása jelenti. Működik lábadozó szoba az éjjeli menedékhelyen, ahová közvetíteni tudunk fedél nélkül élőket.

2016-17-KONV-407 Krízisautó szolgáltatás működtetése Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyében programot 2016. november 1 - 2017. március 31. között valósítottuk meg. A teljes projektidőszak alatt utcai szolgálatunk összesen **291** utcai bejelentésre reagált, ebből krízisautó szolgálathoz érkezett hívásnak tekinthető (tehát az utcai szolgálat működési idején kívül eső) bejelentések száma **131** hívás volt. 2017. január 1 és április 30. között **186** helyszínre vonulás történt, ebből **78** alkalom a krízisautó szolgálathoz kapcsolódott. Legnagyobb számban a bejelentéssel érintett személyek utcán élő hajléktalanok voltak, akiket jellemzően az éjjeli menedékhelyre szállítottunk. Ha a hajléktalan személy a szociális munkás javaslata ellenére nem fogadta el a felajánlott szálláslehetőséget, meleg ruházatot, takarót, élelmiszert biztosítottunk számára, vagy amennyiben az állapota indokolta, a mentőszolgálat segítségét kértük. A bejelentések legnagyobb számban Nyíregyházáról érkeztek, megyei hatáskörű hívás összesen **12** volt.

A 2017-es évben is támogatásra érdemesnek találta a krízisautó szolgálat működésére benyújtott pályázatunkat a Hajléktalanokért Közalapítvány. A *2017-2018 KONV-303 kódjelű program* jelenleg is tart. 2017. november és december hónapokban **54** utcai bejelentésre vonult ki a szolgálat helyszínre. Az enyhe téli időjárás miatt sokkal kevesebb hívás érkezett, mint a tavalyi év azonos időszakában. Fűtetlen lakóházban élő idős emberről érkező jelzés minden évben visszatérő jelenség. Ezekben az esetekben a krízishelyzet feloldását követően, jeleztünk a területileg illetékes szervezeteknek (Nyíregyházi Szociális Gondozási Központ, Tanyagondnoki Szolgálat, Nyíregyházi Család- és Gyermekjóléti Központ). A helyzet tartós megoldása érdekében közösen kerestünk megoldást a felmerülő nehézségekre. Az utcai szolgálatok szervesen illeszkednek Nyíregyháza város szociális ellátó rendszerébe. Kiterjedt kapcsolatrendszerrel bírnak, ami mozgósítható az ügyfél problémáinak megoldása érdekében, illetve a krízishelyzetek megoldásánál (diszpécser szolgálat, hajléktalanellátó intézmények, hajléktalanok háziorvosa, kórházi osztályok szakrendelések, egyéb szervezetek).

9. Családi, baráti, közösségi kapcsolatok erősítése

Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az ügyfeleink ápolják a társas kapcsolataikat, főként a hajléktalanná válásuk előtti szálakat. Tapasztalataink szerint, fontos számukra a családtagokkal, rokonokkal, barátokkal való beszélgetés, pozitív irányba befolyásolja őket, nagy lelki töltetet ad ennek a rendkívül nehéz élethelyzetnek az elviseléséhez. A társas kapcsolatok egyik legfontosabb szerepe a támasznyújtás, feszült vagy szenvedéssel teli időkben és megrázkódtatások esetén. Kutatások szerint, nincs is jobb megküzdő

mechanizmus, mint megbízni egy barátban vagy hozzánk közel álló emberben, és megosztani vele a gondjainkat. Az érzelmi vagy kézzelfogható támogatás segít az embereknek kitartani a céljaik mellett és általában megvalósítani azokat. A társas kapcsolatok elengedhetetlenek ahhoz is, hogy az egyén meg tudja birkózni az élet kihívásaival. Mikor megosztjuk másokkal az aggodalmainkat és gondjainkat, csökkenhet bennünk a feszültség. Sok esetben egy közeli személlyel való kommunikáció változásokat képes elindítani az ügyfél életében. Adott esetben segít kizökkenteni a beszűkült tudatállapotából, megfogalmazódhat benne a hajléktalan életvitel feladásának lehetősége is. A szociális munkásnak feladata, hogy támogassa az ügyfelet erre irányuló szolgáltatások igénybevételében, a 2017. év során **107** alkalommal végeztünk ilyen tevékenységet.

10. Érzékenyítő programok, előadások tartása

A Zay Anna Egészségügyi Középiskola tanulói számára 2017-ben **2 alkalommal** tartottunk a hajléktalan emberekkel szembeni előítéleteket csökkentő, szemléletváltozást elősegítő programot. Kidolgoztunk egy interaktív, középiskolai tanrendhez illeszkedő tréninget, amelynek a fiatalok is aktív részesei. Szakember szemszögéből világítottuk meg számukra a fedél nélküliek életét, az utcai szolgálatok tevékenységét. Sajnos rengeteg sztereotípiára és félreértésre él a köztudatban ezekkel kapcsolatban, ezért egy merőben más szemléletmód kialakítására törekszünk.

2017-ben mint fogadó szervezet, első ízben részt vettünk a Korzó áruházban megtartott Községi Szolgálat börzén. Készek vagyunk a hajléktalan ellátás felé érdeklődő hallgatókat fogadni.

A Periféria Egyesület utcai szolgálatai megalakulásuk óta gyakorlati terephelyként működnek a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának szociális munka szakos hallgatói számára. 2017-ben **10 fő** Egészségügyi Szociális Munka mesterszakos hallgató teljesítette ezen a területen szakmai gyakorlatát.

11. Adományszervezés

Az Utcai Szociális Munka Szolgálatok az ügyfelek részére a 2017-es évben is nagy mennyiségű természetbeni adományt osztottak ki (élelmiszer, ruhaneműk, takarók), melyeket többségében felajánlásokból biztosítottak. Az adományok gyűjtése közvetlenül az utcai szolgálatok által és az Észak-alföldi Regionális Diszpécser Szolgálat közvetítésével történt. Az eszközök gyűjtése, rendszerezése és kiosztása, a keletkezett hulladék elszállítása minden esetben az utcai szolgálat munkatársainak feladata volt. Az adománygyűjtéskor az állampolgárokat, helyi vállalkozásokat, szervezeteket kerestük meg. Módszereik: hirdetések, plakátok, kampányok szervezése, személyes felkeresés, elszállítás megszervezése és lebonyolítása. Az adományokat sok esetben személyesen eljuttatták a szolgálat háttéirodájába, vagy pedig telefonos egyeztetést követően a szociális munkások gépjármű segítségével elszállították. Az utcai munkához nem hasznosítható eszközöket karitatív céllal egyéb szervezeteknek ajánlottuk fel. Alapvető szakmai elvünk, hogy adományt lehetőség szerint nem utasítunk vissza, de ha valamilyen ok miatt mégsem tudjuk hasznosítani, akkor keresünk neki más fogadó szervezetet, ezáltal az adományozó is elérte célját, megfelelő helyre került a felajánlása. A 2017-es évben újabb támogatóval bővültünk, egy használt ruha üzlet rendszeresen jó minőségű ruhákat adományozott a szolgálatok munkájához.

Adminisztráció:

Az Utcai Szociális Munka Szolgálatok 2017. évi munkáját a fenntartó által erre a célra kifejlesztett számítógépes dokumentációs rendszerben rögzítettük. A program az utcai szociális munka tevékenységi területeinek egészét lefedi, alkalmas a különböző

munkafolyamatok nyomon követésére, látogatások vagy egyéb kapcsolatok útján elhangzott információk rögzítésére, hatékonyság mérésére, illetve támogatásokkal való elszámolásra. 2012-es használatbavétele óta, sok információra tettünk szert az ügyfelek életkorát, iskolázottságát, jövedelmét, tartózkodási helyét, találkozási gyakoriságát illetően. A rendszerben tárolt egyéni gondozási lapokból jól elkülöníthető, hogy az adott ügyfél az utcai szolgálat mely szolgáltatásait vette leginkább igénybe. A rendszerben tároljuk az ügyfelek legfontosabb személyes adatait, ezeket a 2011. évi. CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról irányelveinek betartásával kezeljük.

Jövőbeni terveink:

- megpályázzuk az ügyfeleink számára igénybe vehető lakhatási és beilleszkedési, társadalmi szemléletformálást elősegítő, ártalomcsökkentő programokat;
- érzékenyítő előadásokat tartunk, melyen keresztül fogékonyabbá tesszük a fiatalokat a hajléktalanság jelenségével kapcsolatban;
- képzéseken, szakmai találkozókra veszünk részt;
- önkénteseket, közösségi szolgálatos hallgatókat vonunk be az utcai szociális munkába;
- alternatív, újszerű módszereket, programokat dolgozunk ki.

Nyíregyháza, 2018. február 19.

Dr. Szoboszlai Katalin
Periféria Egyesület
elnöke

PERIFÉRIA EGYESÜLET
Szociális Szolgálati Központ
4100, Nyíregyháza, Eötvös u. 1.
Tél: 504-617, 504-618
Fax: 504-618

Lakbérhozzájárulási Szolgáltatás Beszámoló 2017.

Előzmények

Az elmúlt évek hajléktalan ellátásának tapasztalatai azt mutatták, hogy az ellátás addig eszközei (átmeneti elhelyezést nyújtó intézményes ellátások) nem képesek megfelelő választ találni a hajléktalanság problémájának kezelésére. Az ellátások túlszűfoltak, és az esetek nagy részében csak tünetileg voltak képesek kezelni a problémát, nem tudtak igazán segítséget nyújtani a hajléktalan embereknek a társadalomba történő visszalépéshez.

Munkánk során gyakran találkozunk olyan ügyfelekkel, akik a biztonságos és elfogadható színvonalú lakhatás hiánya miatt olyan kényszerű megoldásokat választanak (ágybérlet, szívdességi lakások, munkáért lakhatást, uzsorakamatok, kiszolgáltatott szituációk, utcán élés, stb.), amelyek élethelyzetükben nem jelentenek előrelépést, éppen ellenkezőleg, a lakhatás átmeneti és szükségsszerű megoldása válik a hajléktalan lét fő megtartó, illetve visszahúzó eszközévé. A segítők megfelelő támogatási rendszerek híján gyakran eszközteleneknek bizonyulnak, a szállást nyújtó rendszer eldugulása lehetetlenné teszi, hogy bármilyen átmeneti lakhatásba kerüljön az ügyfél.

A helyzetet felismerve szükség volt új utak keresésére, alternatív programok kidolgozására, amelyek képesek egy teljesen új szemléletet hozni az ellátásba. Ennek az útkeresésnek az első lényeges állomása volt a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati felhívása, amely hajléktalan emberek lakhatásba jutásának támogatását tűzték ki célul.

Egy olyan program megvalósítására lehetett pályázni, amely nem az intézményes ellátás fejlesztését tűzte ki célul, hanem azt tette lehetővé, hogy hajléktalan emberek lakásba/lakhatásba jutását anyagi eszközzel, illetve személyre szabott segítő munkával próbáljuk elősegíteni, ezáltal kilépve az ellátás eddigi korlátai közül.

2006-ban el is indultak a hajléktalan emberek lakhatásba jutásának támogatását célzó pályázati programok, melyre a Periféria Egyesület is sikeresen pályázott. E program sikerén felbuzdulva pályáztunk a Vodafone Magyarországért Alapítványhoz, és a korábban szerzett tapasztalatok alapján indítottuk el az új programunkat. Ez a program is, hasonlóan a Hajléktalanokért Közalapítvány által kiírt pályázathoz, sikeres volt.

Kezdetek

A „hagyományos” lakhatási programok utolsó hónapjaiban, egy csoportfoglalkozás keretében vetődött fel az ügyfelek részéről, hogy szeretnék, hogyha valamilyen formában működne tovább a program. Az elképzelést tettek követték. A Szociális,

Egészségügyi, és Ifjúsági Bizottság a soron következő havi bizottsági ülését Egyesületünk székhelyén tartották. Itt a bizottság lehetőséget adott arra, hogy ügyfeleink közül 2 fő elmondhassa véleményét, tapasztalatait a programmal kapcsolatban. Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése akkor az országban egyedülálló módon 2008. januárjában megalkotta a **2/2008. (I. 15.) KGY a szociálisan rászorult hajléktalan személyek részére nyújtható lakhatásukat segítő lakbér-hozzájárulási szolgáltatásról szóló rendeletét.**

A program célja a támogatott lakhatás, és a személyre szabott segítségnyújtás biztosítása önálló életre képes, vagy képessé tehető hajléktalan ügyfelek részére.

A program:

- elősegíti a célcsoport társadalmi beilleszkedését.
- javítja a munkaerő piaci helyzetét
- erősíti az egyén autonómiáját
- csökkenti a hajléktalan léttel járó veszélyeztetettséget
- életmódváltást eredményez
- a lakhatással járó biztonságérzés javítja a segítő munka hatékonyságát (új célok kitűzése és értékek figyelembe vétele a munka során)

A célcsoportot tekintve támogatást kaphattak/kaphatnak:

- Azok az egyedülálló utcán életvitelszerűen élő hajléktalanok, vagy párok, akik önerőből nem képesek lakhatáshoz jutni, illetve lakhatásukat fenntartani, de a program keretében nyújtott támogatással erre képessé tehetőek.
- Azok az egyedülálló hajléktalanok, vagy párok, akik hosszabb-rövidebb ideig átmeneti lakhatásban élnek, de annak hosszú távú megtartására a magas bérleti költségeknek köszönhetően külső segítség, illetve támogatás nélkül nem képesek
- Azon ügyfelek, akik éjjeli menedékhelyen, hajléktalanok átmeneti szállásán, vagy családok átmeneti otthonában töltik éjszakáikat.
- Azok az ellátórendszerbe „frissen” bekerülő ügyfelek, akik korábban rendezett lakásviszonyok között éltek, de krízishelyzet miatt elveszítették azt, így az önkormányzati lakbér-támogatási programmal megelőzhető tartós utcai életvitelre való berendezkedésük, vagy a tartós intézményi ellátásba kerülésük.

A program szakmai tartamai:

A lakbértámogatás keretén belül lehetőség van 8000 - 25000 Ft/hó pénzbeli támogatás biztosítására (bérleti díjtól függően), ami az albérlet fenntartásával kapcsolatos költségek (bérleti díj, kaució) megfizetésére költhető, valamint a támogatási időszak alatt személyre szóló segítségnyújtást biztosítunk az ügyfelek számára (esetfelelős szociális munkás) a lakhatás megtartása és a társadalomba történő visszailleszkedés

elősegítése érdekében. A lakbér-hozzájárulást legfeljebb egy évre lehet megállapítani. A megállapított lakbér-hozzájárulást a kérelmező részére kell folyósítani, lakcímre vagy bankszámlára. Igazolni kell, hogy a jogosult a bérleményben lakik (lakcímkártya).

A támogatási időszak alatt a támogatott az alábbiakban részesülhet:

- Rendszeres (havonta) a Bizottság által meghatározott összegű pénzbeli támogatás;
- Személyre szabott segítségnyújtás, folyamatos kísérő tevékenység biztosítása az esetfelelős szociális munkás részéről;
- A lakhatás megtartása, valamint az ezzel kapcsolatos problémák közös megoldása;
- Az Egyesület egyéb szolgáltatásainak igénybe vétele.

Eredmények

Célcsoportunkból adódóan elsősorban természetesen az utcán életvitelszerűen élő hajléktalanokból kerültek ki a programban részt vevők. Emellett természetesen voltak éjjeli menedékhelyen, hajléktalanok átmeneti szállásán, családok átmeneti otthonában lakó kliensek.

2008. óta 31 fő igényelt és kapott támogatást. 4 igénylőnek az elbírálás szakaszában elutasították a kérelmét. Az együttműködési megállapodás megszegése miatt 5 főnek kellett megszüntetni a támogatását. 2016-ban 2 főnek, 2017-ben 5 főnek állapította meg a bizottság a támogatást.

A program során törekedünk arra, hogy az ügyfelek önállóságát minél jobban erősítsük, ezért igyekeztünk abban támogatni őket, hogy az albérletkeresés, és maga a lakhatás fenntartásában minél önállóbbak legyenek, ezzel is erősítve azt, hogy képesek legyenek a támogatási időszak lejártá után is megtartani lakhatásukat. Ennek érdekében támogattuk/támogatjuk, hogy az ügyfelek saját maguk keressenek albérletet, s kössenek albérleti szerződést.

Tapasztalataink szerint általában nem okoz problémát az albérleti szerződés kötése a főbérlet részéről, valamint a tartózkodási hely létesítése is elenyésző számban jelentett/jelent problémát.

A támogatott ügyfeleknél a támogatás ideje alatt szembetűnő fizikai és mentális javulás ment/megy végbe (különösen az utcáról lakhatásba kerülők). Több ügyfélnek sikerült a családi kapcsolataikban eredményt elérni, ezáltal a természetes támogatórendszerét erősíteni.

Tapasztalataink szerint javult a lakhatásba bekerülő ügyfelek munkaerő-piaci helyzete, ugyanakkor az is szembetűnő, hogy a hajléktalan előélettel rendelkező embereknek

lakhatási lehetőségeik érdemi javulását követően is nagyon nehéz munkát találniuk, jellemzően maradnak a szezonális, idény, valamint kisegítő munkák.

Kiesők, okok és következmények

Megállapíthatjuk, hogy a lakbér-hozzájárulási szolgáltatásban részesülők többnyire sikeresen vesznek részt a programban. A támogatásban részesülők sok esetben tudtak annak lejárta után is az albérletben maradni, a támogatás segítségével megszerzett lakhatást megtartani. Van olyan ügyfél, aki korábban a lakbér-támogatási programban volt, jelenleg önkormányzati bérlakásban lakik élettársával együtt.

A szolgáltatásból való kikerülés okai között alkalmanként megjelent az alkoholprobléma. Néhány esetben az együttműködés hiánya, a bérleti díj nemfizetése, vagy az albérletben tanúsított kihívó viselkedés volt oka a támogatás megszüntetésének.

A lakhatás hosszabb távú megtartását nehezítheti, hogy a programba bekerülő, korábban évekig életvitelszerűen utcán élő, szerény jövedelemmel rendelkező ügyfél nehezen tud alkalmazkodni a hirtelen bekövetkező lakhatáshoz, az azzal együtt járó életkörülmény változashoz. Valószínűsíthető, hogy némely ügyfél esetében a fokozatosság hiánya jelenthet problémát (utcáról lakásba).

A szolgáltatásba ügyfeleink közül viszonylag keveset tudtunk bevonni. Ennek egyik oka az albérleti díjak összege, melyek az elmúlt években jelentősen megnövekedtek. A magas bérleti díj kifizetése az ügyfél jövedelme és a támogatás birtokában is nehéz. Másik ok az, hogy az ügyfelek közül kevés rendelkezik igazolható jövedelemmel, amely olyan mértékű, hogy a bérleti díj kifizetése után a megélhetése is biztosított legyen. A rendszeres szociális járadék vagy a keresetpótló támogatások nem elegendőek ehhez, így csak a munkajövedelemmel rendelkező ügyfelek tudják igényelni a lakbér-hozzájárulási támogatást.

A program adminisztrációja

Albérleti szerződés: Az ügyfél és a főbérlet közötti szerződés megkötésére szolgáló dokumentum

Együttműködési megállapodás: Az ügyfél, az esetfelelős szociális munkás, valamint az Egyesület szakmai vezetője között kötött megállapodás, melyben rögzítjük a felek jogait, kötelezettségeit.

Környezettanulmány: Az esetfelelős szociális munkás által kitöltött nyomtatvány, mely a bérleményre vonatkozó adatokat hivatott rögzíteni.

Lakbér-hozzájárulási kérelem (adatlap): Általános adatokra, jövedelmi helyzetre,

az albérlet paramétereit, fenntartási költségét jellemző kérdésekre kaphatunk választ.

Feljegyzés: Az esetfelelős szociális munkás által írt feljegyzés, melyben többek között javaslatot tesz az ügyfél lakbér-támogatási programban való részvételéhez.

Összegzés

Az önkormányzati lakbér-támogatási szolgáltatással régóta fennálló hiányt sikerült pótolni a hajléktalan embereknek Nyíregyházán. Hangsúlyozandó, hogy a program nemcsak a támogatásban részesülő személyeket, hanem a velük egy háztartásban élőket is érintette. Megállapítható, hogy a programban részt vett 36 fő 60-65%-ában pozitív változás állt be a program lejárta után is, sikerült megtartaniuk az albérletüket. Fontos szerepe juthat a program által a prevenciós munkának is, annak a megelőzésében, hogy az újonnan lecsúszókat még időben ki lehessen emelni az ellátórendszer intézményi keretei közül és kis támogatással újra meg tudjanak kapaszkodni. Az ügyfelek önbecsülésének és önértékelésének javulásában lakhatás kérdésének megoldódása alapvető fontossággal bír, mivel ennek megléte előfeltétele a mentális egészségnek, valamint a munkaerőpiacon való hosszú távú részvételnek. Egészen más lakhatásból érkezni egy munkahelyre és hazatérni utána, mint az utcáról, vagy a hajléktalan-ellátórendszer intézményeiből. Természetesen vannak olyan ügyfelek, akiknek továbbra is az intézményrendszer jelenti majd az egyetlen megoldást, de számuk pontosan e támogatásnak köszönhetően csökkenhet, s ezáltal akár végérvényesen kikerülhetnek az ellátórendszerből.

Nyíregyháza, 2018. február 27.

Dr. Szoboszlai Katalin, elnök

NYÍREGYHÁZA EGYESÜLET
Nyíregyháza, Szociális és Ifjúsági Központ
1071 Nyíregyháza, Eötvös u. 1
Telefon: 514-017, 504-618
E-mail: nyiregyhaza@nyiregyhaza.hu